Uchwała nr XXIII/308/20
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia 16 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2025

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920) w związku z art. 16 b i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2025, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Stargardzkiego
Zdzisław Rygiel

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej powiat opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych, która powinna zawierać diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określać cele strategiczne, kierunki działań, sposoby realizacji i ramy finansowe strategii, a także wskaźniki realizacji działań. Zadaniem własnym powiatu, zgodnie z art. 19 ww. ustawy, jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Obecnie obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjęta uchwałą nr XIX/236/16 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 7 września 2016 r. obejmuje swoim zasięgiem lata 2016-2020, zatem należało sporządzić dokument na kolejny 5 letni okres.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2025 spełnia ustawowo określone standardy, powstała we współpracy z właściwymi terytorialnie gminami oraz została poddana konsultacjom społecznym zgodnie z Uchwałą Nr XXXI/409/17 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 29 listopada 2017 r. i uzyskała pozytywną opinię Powiatowej Rady Pożytku Publicznego w Powiecie Stargardzkim.

Wicestarosta

Łukasz Wilkosz

Załącznik do uchwały nr XXIII/308/20
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia 16 grudnia 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2021-2025

Powiat Stargardzki, grudzień 2020 r.

Spis treści

	Wprowadzenie	3
1.	Sytuacja społeczno-ekonomiczna powiatu stargardzkiego	6
1.1.	Charakterystyka geograficzna, demograficzna i podział administracyjny	6
1.2.	Charakterystyka rodzin	8
1.3.	Charakterystyka zasobów i warunków mieszkaniowych	15
1.4.	Charakterystyka gospodarcza	18
1.5.	Charakterystyka rynku pracy	20
1.6.	Charakterystyka usług zdrowotnych oraz profilaktyki zdrowotnej	22
1.7.	Charakterystyka infrastruktury edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej	28
1.8.	Charakterystyka infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	30
1.9.	Charakterystyka infrastruktury kulturalnej	31
1.10.	Infrastruktura, transport, komunikacja	32
1.11.	Charakterystyka bezpieczeństwa publicznego	34
1.12.	Charakterystyka systemu pomocy społecznej	38
1.13.	Charakterystyka organizacji pozarządowych	46
2.	Diagnoza problemów społecznych w powiecie stargardzkim	47
2.1.	Wspieranie rodziny	47
2.2.	Piecza zastępcza	50
2.3.	Niepełnosprawność	58
2.4.	Ochrona zdrowia psychicznego i profilaktyka uzależnień	65
2.5.	Aktywizacja seniorów	69
2.6.	Bezrobocie	73
2.7.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	76
2.8.	Interwencja kryzysowa	79
3.	Analiza SWOT	81
4.	Misja i cele działań Strategii	85
5.	Programy strategiczne	86
6.	Sposób realizacji Strategii	86
7.	Zakładane rezultaty realizacji Strategii	98
8.	Ramy finansowe	98
9.	Ocena ryzyka	112
10.	Monitoring i ewaluacja Strategii	112
	Spis tabel	113

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2021-2025 jest dokumentem, który formułuje kierunek i kształt interwencji podejmowanych w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie powiatu stargardzkiego. Co więcej definiuje ona płaszczyzny problemowe, prymarne działania mające na celu niwelowanie negatywnych skutków tychże problemów oraz wytyczne wdrażania planowanych zadań. Projektowanie strategiczne oparte jest na perspektywicznym myśleniu oraz systemowym działaniu, co jest podstawą skutecznego zarządzania, osiągania oczekiwanych rezultatów oraz postawionych celów. W odniesieniu do problemów społecznych wszelkie działania mają na celu wspieranie osób i rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną, ubóstwem, uzależnieniami czy bezrobociem. Beneficjenci korzystający z szeroko rozumianej pomocy w ramach prowadzonej polityki społecznej, borykają się często z problemami z różnych sfer funkcjonowania, co wymaga od instytucji i organizacji społecznych stworzenia sieci narzędzi pomocowych o charakterze wielowymiarowym, innowacyjnym i aktywizującym.

Proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 został podzielony na dwa etapy, tj. diagnozowanie i programowanie. W odniesieniu do pierwszego etapu przeprowadzono analizę gromadzonych danych statystycznych pochodzących od różnych instytucji działających w oparciu o założenia aktualnie prowadzonej polityki społecznej, analizę SWOT z perspektywy różnych instytucji publicznych i pozarządowych funkcjonujących w ramach szeroko rozumianej polityki społecznej. Efektem pierwszego etapu prac nad strategią było określenie sytuacji społecznej w powiecie stargardzkim, z uwzględnieniem problemów i negatywnych zjawisk społecznych dotykających jego mieszkańców.

Konieczność tworzenia i realizacji ww. dokumentu dla gminy i powiatu reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 16b ww. ustawy strategia powinna zawierać w szczególności diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian w zakresie objętym strategią. Niezbędne jest określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków działań oraz sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań. Ponadto dokument zawiera obszary problematyki społecznej, który znajduje odzwierciedlenie w unormowaniach prawnych na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Koherentne działania na tychże poziomach

pozwalają na należyte wykorzystanie środków finansowych oraz spójne działanie różnych instytucji, zarówno z sektora publicznego, jak i pozarządowego.

Podczas przygotowywania Strategii opierano się na następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz.821) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz.1876) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 869 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) wraz z aktami wykonawczymi,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2021-2025 jest skonstruowana zgodnie z dotychczasowymi kierunkami działań wyznaczanymi przez dokumenty opracowywane na poziomie międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym. Rok 2020 jest okresem granicznym dla wielu dokumentów dotyczących szeroko rozumianej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2025 ma charakter otwarty, tj. w zależności od zmiany uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, w przypadku istotnych zmian w dokumentach strategicznych opracowywanych na kolejne lata może być odpowiednio dostosowywana do aktualnych potrzeb. Planowane działania w ramach realizacji Strategii będą poddawane stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji, co sprzyja sprawdzaniu efektywności wdrażanych inicjatyw i rozwiązań.

1. Sytuacja społeczno-ekonomiczna powiatu stargardzkiego

1.1. Charakterystyka geograficzna, demograficzna i podział administracyjny

Powiat stargardzki jest szóstym, co do wielkości powiatem województwa zachodniopomorskiego i obejmuje powierzchnię około 1 519, 97 km². Składa się z 10 gmin: miasto Stargard, posiadające status gminy miejskiej, które jest siedzibą władz powiatowych. Pięć kolejnych gmin, tj.: Stara Dąbrowa, Kobylanka, Dolice, Marianowo i Stargard, posiadają status gmin wiejskich, zaś pozostałe: Ińsko, Suchań, Chociwel i Dobrzany, status gmin miejsko-wiejskich. Powiat stargardzki jest dobrze skomunikowany z siecią dróg krajowych i wojewódzkich. W Stargardzie zbiega się kilka linii kolejowych, co umożliwia bezpośrednie połączenie z Gdańskiem, Szczecinem, Poznaniem, Wrocławiem, Krakowem. Miasto Stargard znajduje się 36 km od Szczecina – stolicy województwa zachodniopomorskiego. Dogodne położenie komunikacyjne powiatu stargardzkiego, dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, bliskość strefy przygranicznej i Międzynarodowego Portu Lotniczego w Goleniowie, zalety turystyczne regionu, przynależność miasta Stargard do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz istnienie Stargardzkiego Parku Przemysłowego zwiększają walory powiatu stargardzkiego zarówno dla mieszkańców, turystów, jak i potencjalnych inwestorów.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2019 r. ogólna liczba ludności w powiecie stargardzkim wynosiła 120 186 mieszkańców, co oznacza nieznaczny spadek w porównaniu do 2016 r. Jednocześnie od 2017 r. obserwuje się nieznaczny, acz systematyczny wzrost liczby mieszkańców powiatu.

Tabela 1. Liczba ludności w powiecie stargardzkim z podziałem na płeć w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
MIESZKAŃCY (w osobach)				
OGÓŁEM	120 235	120 091	120 112	120 186
KOBIETY				
OGÓŁEM	61 270	61 223	61 272	61 284
WIEK PRZEDPRODUKCYJNY (0-14 LAT)	8 739	8 827	8 943	8 975
WIEK PRODUKCYJNY (15-59 LAT)	36 611	35 956	35 456	34 997
WIEK POPRODUKCYJNY (60 LAT I WIĘCEJ)	15 920	16 440	16 873	17 312
MĘŻCZYŹNI				
OGÓŁEM	58 965	58 868	58 840	58 902
WIEK PRZEDPRODUKCYJNY (0-14 LAT)	9 163	9 166	9 205	9 272
WIEK PRODUKCYJNY (15-64 LATA)	42 464	41 978	41 495	41 038
WIEK POPRODUKCYJNY (65 LAT I WIĘCEJ)	7 338	7 724	8 140	8 592

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród ogólnej liczby mieszkańców powiatu przeważają kobiety – w 2019 r. powiat zamieszkiwały 61 284 kobiety i 58 902 mężczyzn. Wskaźnik feminizacji w 2019 r. wyniósł 104. Populację powiatu stargardzkiego charakteryzuje ujemny przyrost naturalny. Ponadto obserwuje się spadek wśród osób w wieku produkcyjnym. Z kolei wśród populacji w wieku poprodukcyjnym można zaobserwować wzrost, przy nieznacznym zwiększaniu się również populacji w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA URODZEŃ	1 153	1 204	1 152	1 142
LICZBA ZGONÓW	1 149	1 244	1 204	1 198

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnikiem, który dodatkowo charakteryzuje dynamikę zmian struktury demograficznej jest przyrost naturalny wyrażany następującym wzorem:

$$S_p = \frac{U-Z}{N} 1000‰$$

gdzie:

S_p – *stopa przyrostu naturalnego*

U – *liczba urodzeń*

Z – *liczba zgonów*

N – *ogólna liczba ludności*

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców powiatu stargardzkiego w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI WYRAŻONY W PROMILACH	-0,03 ‰	-0,33 ‰	-0,4 ‰	-0,46 ‰

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza powyższych danych potwierdza zjawisko starzenia się populacji powiatu, które obserwuje się również wśród całego polskiego społeczeństwa. Obserwowany trend ma swoje uwarunkowania w ujemnym współczynniku przyrostu naturalnego, oraz w szeregu czynników o charakterze ekonomicznym i społeczno-kulturowym, które są typowe dla krajów wysoko rozwiniętych. Należą do nich te związane z wydłużaniem życia (dbałość o zdrowie, wyższy poziom systemu ochrony zdrowia), z ograniczaniem prokreacji i odraczaniem decyzji

o rodzicielstwie (wybieranie tzw. modelu rodziny „2+1", długi okres edukacji, aktywność zawodowa kobiet) oraz promowanie konsumpcyjnego modelu życia. W odniesieniu do tworzenia długofalowej polityki społecznej zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszający się udział osób w wieku produkcyjnym jest niepokojącym zjawiskiem, które może negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy oraz sytuację ekonomiczną powiatu. Wszelkie inicjatywy podejmowane w zakresie rozwiązywania problemów społecznych powinny koncentrować się na wspieraniu rodziny – rozbudowie sieci żłobków i przedszkoli oraz innych form opieki nad dziećmi, co umożliwia rodzicom godzenie roli rodzica i pracownika, zwiększając w ten sposób stabilizację ekonomiczną rodzin.

1.2. Charakterystyka rodzin

Rodzina, będąca podstawową i pierwotną komórką społeczną, pozostaje pod ciągłym wpływem zmian społeczno-ekonomicznych, demograficznych i kulturowych. Współczesny kierunek polityki społecznej dostrzega jej znaczenie dla wymiaru makrospołecznego, jak i jednostkowego, tj. jej wkładu na rzecz rozwoju i postępu całego społeczeństwa. Z drugiej strony dostrzega się problemy współczesnych rodzin w realizowaniu jej nadrzędnych zadań opiekuńczo-wychowawczych, problemy finansowe, trudności w łączeniu ról rodzicielskich i zawodowych, zagrożenie jej członków wykluczeniem społecznym, czy różnymi patologiami społecznymi.

Transformacja systemowa, zmiany ekonomiczno-gospodarcze, rozwój przemysłu i urbanizacji, możliwość migracji do państw Europy Zachodniej, które rozpoczęły się w Polsce po 1989 r. były początkiem modernizacji techniczno-ekonomicznej i społeczno-kulturowej, co pośrednio wpływa destabilizująco na współczesną instytucję małżeństwa i rodziny. Ponadto liberalny styl życia, kultura masowa preferowane przez współczesne społeczeństwo doprowadzają nierzadko do rozpadu więzi społecznych i uczuciowych, co w odniesieniu do instytucji małżeństwa doprowadza do negatywnego zjawiska, jakim są rozwody, które niekorzystnie wpływają na jednostki i ich funkcjonowanie w wymiarze osobowym i społecznym. W ostatnich latach w Polsce obserwuje się wzrost liczby rozwodów, które stają się problemem społecznym i generują liczne patologie w obrębie rodziny.

Tabela 4. Liczba zawartych małżeństw i rozwodów wśród mieszkańców powiatu stargardzkiego w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW	561	597	610	585
LICZBA ROZWODÓW	185	247	216	247

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Według GUS na przestrzeni lat 2016-2019 liczba zawartych małżeństw w powiecie stargardzkim nieznacznie rosła. Najwięcej małżeństw zwarto w 2018 r. – 610 małżeństw, więcej o 49 w porównaniu do 2016 r. W 2019 r. liczba zawartych małżeństw w powiecie wyniosła 585. Wśród mieszkańców powiatu stargardzkiego obserwuje się stopniowy wzrost liczby rozwodów – w 2019 r. liczba rozwodów zwiększyła się o 33,5% w porównaniu do 2016 r., z tym, że w 2017 r. była równie wysoka, jak w 2019 r.

Władze samorządowe stanowią jeden z nadrzędnych filarów tworzących sieć wsparcia systemowego dla rodziny. Ważne jest, by kreując politykę społeczną na rzecz rodziny samorząd wykorzystywał potencjał organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu, narzędzia i instrumenty ekonomii społecznej oraz aktywnie korzystał z programów i przedsięwzięć inicjowanych na poziomie wojewódzkim, które pozwalają na wykorzystywanie środków z funduszy Unii Europejskiej. W efekcie pozwala to na tworzenie spójnej i skutecznej polityki społecznej.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających w latach 2016-2019 ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznawanych przez ośrodki pomocy społecznej

LICZBA RODZIN				
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE	2 275	3 344	2 933	2 720
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE	1 280	1 372	1 242	1 179

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższe dane pokazują, że w latach 2016-2019 obserwuje się wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych przyznawanych przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego. W 2019 r. liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych wyniosła 2 720, zwiększając się w porównaniu do 2016 r. o 445. Rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych było w 2019 r. mniej o 101 niż w 2016 r.

Wyjątkowy w obszarze korzystania rodzin z pomocy ośrodków pomocy społecznej okazał się rok 2017, kiedy w odniesieniu do okresu czteroletniego, najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia zarówno finansowego, jak i niematerialnego.

W celu przezwyciężania kryzysów w obrębie funkcjonowania rodzin wprowadzono asystenturę rodzin. Termin „asystent" pochodzi od słowa „asysta", które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do których należy m.in. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, w rozwiązywaniu problemów psychologicznych i wychowawczych z dziećmi, wspieranie rodziców w ich aktywności społecznej i motywowanie ich do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Ta forma wsparcia jest niezmiernie ważna dla tworzenia skutecznej polityki społecznej, szczególnie dla rozwiązywania problemów związanych z funkcjonowaniem rodzin pozostających w kryzysie.

W latach 2016-2019 na ternie powiatu stargardzkiego obserwowano zbliżoną liczbę rodzin objętych asystenturą. W 2017 r. najwięcej rodzin współpracowało z asystentem rodziny – 172, natomiast najmniej w 2018 r. – 157 rodzin, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba rodzin w gminach powiatu stargardzkiego i mieście Stargard objętych w latach 2016-2019 pomocą asystenta rodziny

NAZWA GMINY	LICZBA RODZIN			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
CHOCIWEL	9	13	10	12
DOBRZANY	14	12	13	12
DOLICE	23	26	22	19
IŃSKO	8	7	10	12
KOBYLANKA	7	6	6	8
MARIANOWO	8	9	11	11
MIASTO STARGARD	55	45	42	49
STARA DĄBROWA	10	12	10	8
STARGARD	21	29	21	27
SUCHAŃ	14	13	12	11
OGÓŁEM	**169**	**172**	**157**	**169**

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Tabela 7. Liczba asystentów rodziny zatrudnionych w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego na dzień 31.12.2019 r.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY
CHOCIWEL	1
DOBRZANY	1
DOLICE	2
GMINA STARGARD	2
IŃSKO	1
KOBYLANKA	1
MARIANOWO	1
MIASTO STARGARD	3
STARA DĄBROWA	1
SUCHAŃ	1
OGÓŁEM	14

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej

Na koniec 2019 r. w ośrodkach pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego zatrudnionych było 14 osób na stanowisku asystenta rodziny, co wydaje się niewystarczające do skali problemów, z jakimi zmagają się rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz patologiami społecznymi. W ramach rządowego programu pn. „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej" m.in. jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, realizujące zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem", każdego roku mogą starać się o dofinansowanie do kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny. Jest to istotne i potrzebne rządowe wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego. Poniższa tabela prezentuje kwoty dofinansowania do stanowiska asystenta rodziny w ramach ww. programu rządowego w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w latach 2016-2019.

Tabela 8. Kwota dofinansowania do stanowiska asystent rodziny w ramach rządowego programu pn. Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej" w gminach powiatu stargardzkiego w latach 2016-2019

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
CHOCIWEL	14 461,00	22 635,37	18 207,00	17 700,00
DOBRZANY	20 404,00	24 924,00	18 307,00	18 942,00
DOLICE	42 600,00	45 399,97	26 486,00	29 858,00
GMINA STARGARD	39 356,00	32 440,00	29 428,00	34 884,00
IŃSKO	12 500,00	4 800,00	14 168,00	14 547,00
KOBYLANKA	18 000,00	24 044,00	11 460,64	11 025,00
MARIANOWO	24 300,00	24 400,00	19 080,00	16 737,00
MIASTO STARGARD	73 793,00	72 004,00	62 924,00	53 101,00
STARA DĄBROWA	0,00	4 244,04	9 949,00	11 286,00
SUCHAŃ	15 111,36	4 164,05	21 004,00	18 126,00
RAZEM	260 525,36	259 055,43	231 013,64	226 206,00

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Znaczącym instrumentem tworzącym sieć wsparcia dla rodzin jest funkcjonowanie Stargardzkiej Karty Dużej Rodziny umożliwiającej korzystanie z pomocy w postaci ulg i zniżek oferowanych przez instytucje samorządu Miasta Stargard oraz przez podmioty, które uczestniczą w realizacji polityki rodzinnej miasta. Do korzystania ze wsparcia uprawnieni są członkowie rodzin zamieszkujących na terenie Stargardu i składających się z rodziców lub jednego rodzica, którzy mają na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do ukończenia 18. roku życia lub do ukończenia 24 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje. Do rodzin tych zalicza się również rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Z uprawnień nie mogą korzystać rodzice, jeżeli sąd odebrał im władzę rodzicielską lub ją ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci. Ulgi i zniżki, które obowiązują w ramach funkcjonowania ww. Karty obejmują m.in. ulgi w opłatach za pobyt dzieci w publicznych placówkach zapewniających opiekę i wczesną edukację dzieciom (żłobki, przedszkola), zniżki za korzystanie z Miejskiego Zakładu Komunikacji, Stargardzkiego Centrum Kultury, Bastei, Ośrodka Sportu i Rekreacji czy muzeum Archeologiczno-Historycznego.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start" z dniem 1 czerwca 2018 r. wprowadzono ww. program, który ma na celu wspieranie edukacji dzieci poprzez wypłacanie każdego roku jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł, bez względu na dochód rodziny, dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Świadczenie „Dobry Start" przysługuje na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Świadczenie „Dobry Start" nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowanie przedszkolne, w tzw. zerówce w przedszkolu lub szkole. Program „Dobry Start" nie obejmuje również studentów. Wdrożony program jest jednym z komponentów kompleksowej i długofalowej polityki rodzinnej.

Dane dotyczące liczby dzieci objętych programem „Dobry Start", jak i kwoty wydatkowanych środków w latach 2018-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Realizacja programu „Dobry Start" w powiecie stargardzkim w latach 2018-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH ŚWIADCZENIEM „DOBRY START"	13 202,00	13 560,00
ŁĄCZNA KWOTA ŚRODKÓW WYDATKOWANYCH NA ŚWIADCZENIE „DOBRY START" W DANYM ROKU	4 058 465,10	4 170 551,80

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dziecka w Polsce od 1 kwietnia 2016 r. realizowany jest państwowy program z zakresu polityki społecznej, mający pomóc rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez comiesięczne świadczenia wychowawcze na każde dziecko w rodzinie w wysokości 500 złotych. Poniższa tabela prezentuje wsparcie w ramach ww. programu w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019.

Tabela 10. Liczba dzieci i rodzin objętych świadczeniem wychowawczym w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w latach 2016-2019

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018		ROK 2019	
	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN
CHOCIWEL	654	412	705	452	657	408	953	597
DOBRZANY	4194	238	5537	289	5122	251	6210	243
DOLICE	1019	595	1053	635	871	578	1338	810
GMINA STARGARD	1652	1069	3043	1996	2921	1938	4169	2771
IŃSKO	340	175	338	173	267	160	420	235
KOBYLANKA	863	426	802	390	784	377	1177	786
MARIANOWO	406	282	399	276	389	273	421	348
MIASTO STARGARD	5939	4172	6497	4516	6123	4241	10987	7139
STARA DĄBROWA	541	318	588	339	552	331	704	418
SUCHAŃ	486	313	513	344	446	302	664	431
RAZEM	16 094	8 000	19 475	9 410	18 132	8 859	27 043	13 778

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższe dane wskazują, że najwięcej dzieci i rodzin objętych świadczeniem wychowawczym na przestrzeni lat 2016-2019 było w 2019 r. – liczba dzieci wyniosła 27 043, natomiast liczba rodzin 13 778, co jest efektem tego, że ww. świadczenie przysługuje na każde dziecko, niezależnie od kryterium dochodowego.

Tabela 11. Kwota środków wydatkowanych na świadczenie wychowawcze w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
CHOCIWEL	2 750 125,86	3 634 419,00	3 430 429,79	4 419 151,63
DOBRZANY	2 097 430,00	2 768 635,00	2 560 754,00	3 105 184,00
DOLICE	4 187 299,00	5 435 121,90	5 053 607,38	6 110 090,59
GMINA STARGARD	6 648 214,21	8 769 019,84	8 457 859,00	12 095 306,40
IŃSKO	1 501 593,26	1 960 001,78	1 746 127,22	2 165 195,70
KOBYLANKA	2 224 794,50	3 039 079,30	2 979 245,20	4 747 159,10
MARIANOWO	1 763 384,00	2 338 472,00	2 197 954,00	2 477 969,00
MIASTO STARGARD	25 033 359,30	33 823 506,44	32 087 795,83	47 744 747,77
STARA DĄBROWA	2 274 940,80	3 052 459,68	2 857 901,54	3 330 815,86
SUCHAŃ	2 066 092,55	2 701 985,07	2 401 491,16	3 051 519,86
RAZEM	50 547 233,48	67 522 700,01	63 773 165,12	89 247 139,91

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

W 2019 r. w powiecie stargardzkim łączna kwota środków wydatkowanych na świadczenie wychowawcze w powiecie stargardzkim wyniosła 89 247 139,01 zł. i wzrosła o 76,6% w porównaniu do 2016 r., w którym wynosiła 50 547 233,48 zł.

Istotnym elementem tworzenia systemu wspierania rodzin jest tworzenie właściwej infrastruktury żłobkowej, gdzie dzieci do 3 roku życia mają zapewnioną opiekę oraz możliwość korzystania z zajęć wspomagających indywidualny rozwój i wczesną edukację. Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, iż na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują żłobki publiczne i niepubliczne - wyłącznie na terenie Miasta Stargard. Możliwości stworzenia właściwej liczby żłobków jest niezmiernie istotna dla osób, które starają się powrócić na rynek pracy, a nie mogą skorzystać przy opiece nad dziećmi ze wsparcia najbliżej rodziny.

Tabela 12. Infrastruktura żłobkowa na terenie Miasta Stargard w latach 2016-2019

ŻŁOBKI PUBLICZNE				
WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA ŻŁOBKÓW	1	1	1	1
LICZBA MIEJSC W ŻŁOBKACH	193	193	193	193
ŻŁOBKI NIEPUBLICZNE				
LICZBA ŻŁOBKÓW	12	13	14	14
LICZBA MIEJSC W ŻŁOBKACH	261	274	329	336

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższe dane wskazują, że w 2019 r. na terenie miasta Stargardu funkcjonowało 14 żłobków niepublicznych, tj. o 2 więcej w porównaniu do 2016 r. Łączna liczba miejsc w żłobkach niepublicznych w latach 2016-2019 stale rosła, zwiększając się o 29% w porównaniu do 2016 r.

1.3. Charakterystyka zasobów i warunków mieszkaniowych

W szerokim ujęciu polityka mieszkaniowa stanowi jeden z obszarów polityki społecznej, gdyż społeczny obszar mieszkalnictwa jest instrumentem polityki społecznej, a częściowo pokrywa się z polityką gospodarczą w zakresie funkcjonowania rynków mieszkaniowych, finansowych oraz kapitałowych. Posiadanie mieszkania jest istotną kwestią społeczną, gdyż będąc podstawowym dobrem obywateli, spełnia funkcję ekonomiczną, socjalizacyjną i społeczną. Z perspektywy społecznej polityka mieszkaniowa ma na celu przede wszystkim umożliwienie nabycia lub najmu mieszkania przez osoby o niskim statusie

ekonomicznym. Mieszkalnictwo w dużym stopniu zależne jest od czynników lokalnych, dlatego też ma na nie wpływ prowadzenie polityki mieszkaniowej przez państwo, jak i samorządy. Odpowiednio kreowana polityka mieszkaniowa pozwala na zapewnienie mieszkań o godziwym, wystarczającym standardzie i niedużych kosztach utrzymania najuboższym obywatelom lokalnej społeczności oraz osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym (osoby starsze, samotne matki z dziećmi, osoby niepełnosprawne). Za politykę mieszkaniową na poziomie powiatu stargardzkiego odpowiadają poszczególne urzędy gmin, przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz Urząd Miasta Stargard w porozumieniu ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Poniższa tabela przedstawia zasoby mieszkaniowe poszczególnych gmin powiatu stargardzkiego.

Tabela 13. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych gmin powiatu stargardzkiego w latach 2016-2019

LP.	WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
	GMINA STARGARD				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	13	12	11	11
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	166	182	183	185
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	1	1	1	1
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	2	3	2	2
5.	Liczba dłużników czynszowych	6	6	5	5
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	GMINA CHOCIWEL				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	43	41	40	37
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	14	14	13	12
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	10	10	10	10
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	4	3	4	7
5.	Liczba dłużników czynszowych	33	33	39	36
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0	1
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	MIASTO STARGARD				
1.	Liczba mieszkań komunalnych + liczba mieszkań wynajętych od STBS w celu podnajmowania osobom uprawnionym do przydziału komunalnego	1893 + 302	1827 + 332	1771 + 333	1731 + 357
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	249	263	222	232
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	236	243	252	289
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	392	381	349	356
5.	Liczba dłużników czynszowych	1163	1104	1054	1058
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji + liczba eksmisji wykonanych przez komornika	52 + 7	26 + 14	26 + 9	30 + 10
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	56	56	56	56

	GMINA DOLICE				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	69	65	65	56
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	31	21	22	23
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	21	24	26	28
5.	Liczba dłużników czynszowych	40	43	31	23
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	GMINA SUCHAŃ				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	39	33	30	28
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	0	1	2	2
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	2	2	2	2
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	15	22	24	20
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0	1
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	GMINA STARA DĄBROWA				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	39	39	44	38
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	0	0	5	6
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	2	2	2	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	22	17	18	12
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	1	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	GMINA INSKO				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	57	52	43	41
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	nie prowadzono statystyk	5	4	5
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	8	8	8	8
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	nie prowadzono statystyk	5	4	5
5.	Liczba dłużników czynszowych	34	26	29	30
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	nie prowadzono statystyk	0	0	2
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	GMINA KOBYLANKA				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	7	7	7	7
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	2	2	3	4
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0	2
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	9	13	13	17
5.	Liczba dłużników czynszowych	0	0	0	0
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	1
	GMINA MARIANOWO				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	11	11	9	7
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	1	1	1	1
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	3	3	3	3
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0	0

7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
	GMINA DOBRZANY				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	70	66	63	57
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	18	18	25	30
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	13	13	13	13
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	45	37	35	30
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	1	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	1	1	1	1

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż liczba mieszkań komunalnych w powiecie stargardzkim maleje. W 2019 r. wyniosła 2 370 mieszkań, zmniejszając się o 173 w porównaniu do roku 2016. Natomiast liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych stale wzrasta. Należy stwierdzić, iż jest to negatywny trend, który ujawnia kryzys w zakresie społecznej polityki mieszkaniowej.

Z kolei w odniesieniu do mieszkań socjalnych wzrasta ich liczba w powiecie stargardzkim. W 2016 r. było ich 272, natomiast 2019 r. – 325. Jednocześnie zauważa się spadek liczby osób oczekujących na ten rodzaj mieszkania. W 2019 r. liczba ww. osób wyniosła 415 i zmniejszyła się o 13 w porównaniu do 2016 r.

Ponadto w powiecie stargardzkim zmniejsza się liczba dłużników czynszowych, co należy uznać za pozytywny trend. Analiza wykazuje, że wyłącznie Miasto Stargard kieruje sprawy dłużników czynszowych do właściwego sądu w celu rozstrzygnięcia o eksmisji.

Dokonując analizy powyższych danych należy stwierdzić, iż w latach 2016-2019 mieszkaniami dostosowanymi do potrzeb niepełnosprawnych dysponowały wyłącznie Gmina Kobylanka (1 mieszkanie w 2019 r.), Gmina Dobrzany (1 mieszkanie rocznie w latach 2016-2019 r.) i Miasto Stargard (56 mieszkań rocznie w latach 2016-2019 r.).

1.4. Charakterystyka gospodarcza

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w rejestrze REGON na terenie powiatu stargardzkiego na dzień 31 grudnia 2019 r. figurowało 12 812 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 9 759 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Podmioty gospodarki narodowej z powiatu stargardzkiego stanowiły w 2019 r. 5,61% ogółu podmiotów zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim. W ujęciu czteroletnim

zauważa się wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej powiatu stargardzkiego zarejestrowanych w rejestrze REGON (w 2019 r. o 4,84 % więcej niż w 2016 r.).

Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej powiatu stargardzkiego zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2016-2019 – z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
OGÓŁEM W TYM:	12 193	12 285	12 387	12 812
PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE	0	0	0	0
SPÓŁKI (AKCYJNE, HANDLOWE, Z O.O., CYWILNE)	1 465	1 504	1 381	1 427
SPÓŁDZIELNIE	56	56	34	33
OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	9 100	9 148	9 392	9 759

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Rozwojowi społeczno-ekonomicznemu oraz społeczno-gospodarczemu w powiecie stargardzkim sprzyja funkcjonowanie Stargardzkiego Parku Przemysłowego oraz Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii w Stargardzie. Stargardzki Park Przemysłowy powstał w 2004 r. Jest on zlokalizowany w północno-zachodniej części miasta i zajmuje powierzchnię około 150 ha. Park zarządzany jest przez Stargardzką Agencję Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. Na jego terenie znajduje się obecnie około 70 firm oraz biurowiec, w którym swoją siedzibę ma kolejne 55 firm. Inwestorzy pochodzą z różnych branż i usług, m.in. automatyki, logistyki, przemysłu samochodowego, produkcji wyrobów parafinowych, konstrukcji stalowych czy produkcji elementów grzewczych. Wyżej wymieniona aktywność inwestycyjna na terenie Miasta Stargardu sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy z różnych gałęzi przemysłu.

Park Przemysłowy Nowoczesnych Technologii znajduje się na terenie byłego lotniska wojsk radzieckich Kluczewo w Stargardzie. Całkowita powierzchnia Parku to około 850 hektarów. Wyżej wymieniony Park jest bardzo dobrze skomunikowany – w odległości 5 km od niego przebiega obwodnica Miasta Stargardu w ciągu drogi krajowej nr 10, która umożliwia komunikację w kierunku zachodnim z portem w Szczecinie i za pośrednictwem autostrady A6 z zachodnią granicą Polski, natomiast w kierunku wschodnim w stronę Bydgoszczy z siecią dróg krajowych.

Potencjalni inwestorzy i pracodawcy, współpracując z Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie, mają możliwość wykorzystywania instrumentów rynku pracy, które sprzyjają pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników.

Dzięki wykorzystywaniu potencjału inwestycyjnego na terenie powiatu stargardzkiego dynamicznie rozwija się rynek pracy, co zwiększa atrakcyjność regionu i sprzyja jego rozwojowi ekonomicznemu i gospodarczemu. Są to czynniki, które oddziałują na zmniejszanie się zjawiska bezrobocia w powiecie stargardzkim oraz polepszenie statusu ekonomicznego jego mieszkańców.

1.5. Charakterystyka rynku pracy

Przez rynek pracy należy rozumieć ekonomiczny, społeczny i polityczny obszar z zakresu szeroko definiowanego zatrudnienia i bezrobocia. Jest to szereg form i procesów zatrudnienia pracowników przez pracodawców oraz instytucji, uwarunkowań oraz czynników negocjacji warunków zatrudnienia, pracy i płac.

Analizując rynek pracy i strukturę bezrobocia należy wziąć pod uwagę stopę bezrobocia rejestrowanego, która wyrażona jest w stosunku liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy do liczby ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy). Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim w 2019 r. wyniosła 7,5% , zmniejszyła się o 3,9% w porównaniu do 2016 r., co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

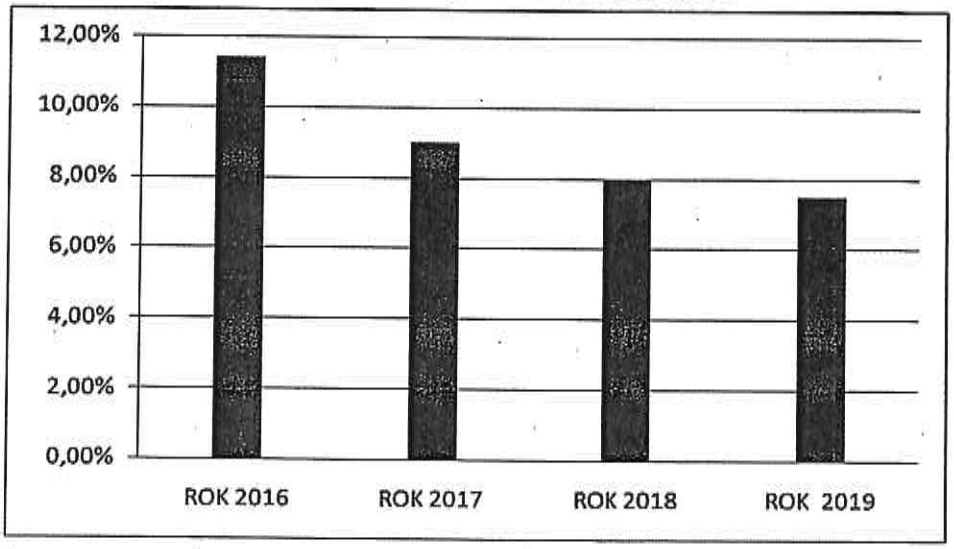

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analiza rynku pracy w powiecie stargardzkim wskazuje, iż wiele firm funkcjonujących na rynku lokalnym rozszerzało swoją działalność, powstawały nowe zakłady pracy, co przyczyniło się do powstania nowych miejsc pracy, a w efekcie sprzyjało obniżaniu stopy bezrobocia.

Powiatowy Urząd Pracy wspiera lokalne przedsiębiorstwa w rekrutacji kandydatów na pracowników. W 2019 r. Powiatowy Urząd Pracy sfinansował lub dofinansował szkolenia dla 105 osób. 47 z nich skorzystało ze szkoleń indywidualnych, a 58 ze szkolenia grupowego pn. „ABC przedsiębiorczości", które było warunkiem koniecznym przy korzystaniu z dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej ze środków RPO WZ. Urząd ten zawarł także 179 umów dotyczących organizacji stażu, w ramach których skierowano na staż 179 osób bezrobotnych. Zaś w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. zawarł z pracodawcami łącznie 32 umowy dotyczące refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy.

Dzięki podjętym działaniom kilkadziesiąt osób bezrobotnych podjęło zatrudnienie i liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2016-2019 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie uległa zmniejszeniu.

Według stanu na koniec grudnia 2019 r. w ewidencji PUP-u zarejestrowanych było 2 827 osób. Osoby bezrobotne z terenu powiatu stargardzkiego stanowiły 6,8% w odniesieniu do ogółu populacji województwa zachodniopomorskiego. Udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z terenu powiatu stargardzkiego, w ujęciu czteroletnim, ciągle się zmniejsza. Liczba osób niepełnosprawnych w odniesieniu do ogółu populacji osób bezrobotnych w latach 2016-2019 stale maleje. Obserwuje się również spadek wśród osób uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Liczebność tej grupy zmniejszyła o 333 osoby się w stosunku do 2016 r. i wyniosła 409 osób na koniec 2019 r. Dynamikę struktury bezrobocia w powiecie stargardzkim w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Struktura bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM	4 038	3 267	2 950	2 827
KOBIETY	2 347	1 986	1 811	1 721
NIEPEŁNOSPRAWNI	257	199	164	127
POBIERAJĄCY ZASIŁEK	742	461	397	409
OSOBY DŁUGOTRWALE BEZROBOTNE	2 120	1 661	1 505	1 382

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analizując dynamikę struktury bezrobocia należy również uwzględnić osoby długotrwale bezrobotne. Zgromadzone dane w ujęciu czteroletnim wskazują, że liczba tych osób stopniowo maleje w powiecie stargardzkim. W 2019 r. zmniejszyła się o 738 w porównaniu do 2016 r. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w 2019 r. wynosiła 1 382, co stanowiło 48,9% ogółu populacji osób bezrobotnych. Za długotrwale bezrobotnego uznaje się osobę, która na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy była zarejestrowana jako osoba bezrobotna przez okres minimum 12 miesięcy. Do tego okresu nie wlicza się przygotowania zawodowego oraz odbywanego stażu.

W odniesieniu do polityki społecznej aktywizowanie osób długotrwale bezrobotnych stanowi wyzwanie dla podejmowanych działań strategicznych. Odnosząc się do tej populacji istotne jest wykorzystywanie takich instrumentów wsparcia społecznego, jak szkolenia i programy aktywizujące, które umożliwiają również pomoc psychologiczną. Takie działania mają na celu pomóc osobie długotrwale bezrobotnej odbudować poczucie własnej wartości, przywrócić kontrolę nad własnym życiem, a finalnie powrót do aktywności zawodowej.

1.6. Charakterystyka usług zdrowotnych oraz profilaktyki zdrowotnej

Jednym z ważniejszych warunków niezbędnych do realizacji zadawalającego poziomu jakości życia obywateli jest dostęp i jakość usług zdrowotnych. Na terenie powiatu stargardzkiego istnieje rozbudowany system ochrony zdrowia, na który składają się placówki służby zdrowia o różnym profilu działalności. Głównym podmiotem zapewniającym mieszkańcom powiatu stargardzkiego dostęp do stacjonarnej opieki zdrowotnej jest Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stargardzie, który tworzą liczne jednostki organizacyjne:

- Oddziały: Szpitalny Oddział Ratunkowy, Blok Operacyjny, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Chirurgii Ogólnej, Chorób Wewnętrznych, Ginekologiczno-Położniczy, Neonatologiczny, Otolaryngologiczny, Okulistyczny – Zespół Chirurgii Jednego Dnia; Oddział Pediatryczny;
- Poradnie: Chirurgii Ogólnej, Okulistyczna, Alergologiczna, Gastroenterologiczna, Otolaryngologiczna, Diabetologiczna, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Urologiczna, Kardiologiczna, Ginekologiczno-Położnicza, Neonatologiczna, Dermatologiczna, Gruźlicy i Chorób Płuc, Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej;

- Pracownie: EKG i ciśnienia tętniczego metodą Holtera, badań wysiłkowych, Audiometrii, Echokardiografii, Endoskopii, RTG, Tomografii Komputerowej, USG, Perymetrii statycznej;
- Szpital Rehabilitacyjny i Ambulatoryjny Opieka Rehabilitacyjna, w którego skład wchodzą: Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej, Oddział Rehabilitacji Neurologicznej, Pracownia Fizjoterapii, Ośrodek Rehabilitacji Dziennej.

W każdej gminie powiatu stargardzkiego funkcjonują również podmioty lecznicze z zakresu medycyny rodzinnej. Łącznie jest ich 23. System opieki zdrowotnej w powiecie stargardzkim uzupełnia 45 poradni specjalistycznych – funkcjonujących poza SP WZOZ i o różnym profilu działalności. Funkcjonują następujące poradnie: alergologiczne (2), chirurgii dla dzieci (1), chirurgii ogólnej (3), dermatologiczne i wenerologiczne (3), diabetologiczne (2), endokrynologiczną (1), ginekologiczna dla dziewcząt (1), położniczo-ginekologiczne (8), gruźlicy i chorób płuc (2), poradnia gruźlicy i chorób płuc dla dzieci (1), kardiologiczna (1), leczenia wad postawy u dzieci i młodzieży (1), logopedyczna (1), nefrologiczna (1), neurologiczne (5), okulistyczne (3), ortopedii i traumatologii narządu ruchu (2), otolaryngologiczne (5), preluksacyjne (1), urologiczne (1) [8,NFZ, dostęp: 12.08.2020 r.].

Istotnym elementem systemu ochrony zdrowia jest również skuteczne prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia. Przez profilaktykę zdrowia należy rozumieć wszelkie działania, których celem jest zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi chorób lub innych niekorzystnych zjawisk czy zachowań zdrowotnych. Poszukuje się również czynników ryzyka i dąży się do ich eliminowania. Z kolei promocja zdrowia skupia się tworzeniu warunków, które mają motywować społeczeństwo do zdrowego stylu życia. Na terenie powiatu stargardzkiego organizuje się liczne przedsięwzięcia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, przy współpracy samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego oraz organizacji pozarządowych.

Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stargardzie w 2018 r. zrealizował program „Miesiąc październik miesiącem walki z rakiem". W ramach tego programu wykonano 100 badań urologicznych i 50 badań mammograficznych. Kontynuując ww. program w 2019 r. wykonano 140 badań urologicznych. Program finansowany był z budżetu powiatu stargardzkiego.

W 2018 r. w powiecie stargardzkim podejmowano działania w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia poprzez realizację programu pn. „Szkoła Rodzenia – program edukacji przedporodowej dla przyszłych rodziców w mieście Stargard". Zadanie realizowane było przez Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stargardzie. Zgodnie z zawartą umową z Zachodniopomorskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ w Szczecinie od 1 października 2019 r. SPWZOZ w Stargardzie realizuje świadczenia zdrowotne w ramach Koordynowanej opieki nad kobietą w ciąży (KOC). Program ma na celu zagwarantowanie kompleksowej opieki medycznej nad matką w okresie ciąży, porodu, połogu oraz opieki nad jej nowo narodzonym dzieckiem. Bezpośrednią realizacją tej formy wsparcia dla przyszłych matek zajmuje się Oddział Ginekologiczno-Położniczy Szpitala w Stargardzie. Zakres świadczeń zdrowotnych obejmuje: porady ambulatoryjne (w Poradni Położniczo-Ginekologicznej SPWZOZ w Stargardzie), poród i opiekę nad noworodkiem (w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym i Neonatologicznym), a w przypadku wskazań medycznych, także niezbędne hospitalizacje. Dostępny jest również całodobowy kontakt telefoniczny dla kobiet w ciąży – mogą one w ten sposób konsultować swój stan zdrowia. Do programu KOC przyszłe matki mogą przystąpić na każdym etapie ciąży, również przed samym porodem, bez konieczności prowadzenia ciąży.

Od 2009 r. stargardzkie przychodnie w sposób ciągły realizują Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym wybranymi typami chorób, w ramach którego można zaszczepić się przeciw grypie, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B i HPV.

W latach 2016-2019 Poradnia Medycyny Rodzinnej Cztery Pory Roku w Starej Dąbrowie prowadziła dla lokalnej społeczności program Profilaktyki Chorób Układu Krążenia oraz program Profilaktyki Gruźlicy.

Niepubliczny Ośrodek Zdrowia „Asklepios" w Suchaniu w latach 2016-2019 realizował Program bezpłatnych szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców gminy w wieku 65 + oraz dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Również na terenie tej gminy został przyjęty program Rehabilitacja Lecznicza Mieszkańców Gminy Suchań na lata 2018-2023. Podmiotem realizującym jest ABC Fizjoterapia Alicja Beczek-Chojęta.

Gmina Dolice w latach 2016-2019 prowadziła szereg programów z zakresu profilaktyki zdrowia, tj. badania: chorób układu krążenia, okulistyczne, słuchu, EKG, spirometrię a także diagnostykę obrazową USG.

W 2019 r. z okazji jubileuszowego XV Powiatowego Miesiąca Walki z Rakiem i Promocji Zdrowia, pobity został Rekord Polski na największą liczbę osób z różową wstążką.

Akcja została zorganizowana przez stargardzkie Stowarzyszenie Amazonek „Stokrotka" przy współudziale Powiatu Stargardzkiego oraz wsparciu władz miasta. W ramach akcji Powiat Stargardzki sfinansował badanie mammograficzne dla mieszkanek powiatu stargardzkiego.

Poniższa tabela przedstawia zadania w zakresie ochrony i promocji zdrowia finansowane z budżetu powiatu stargardzkiego, a realizowane przez organizacje pozarządowe w latach 2016-2018. W 2019 r. nie były realizowane programy w zakresie promocji zdrowia.

Tabela 16. Zadania publiczne z zakresie ochrony i promocji zdrowia finansowanych z budżetu powiatu stargardzkiego realizowane przez organizacje pozarządowe w latach 2016-2018

NAZWA ZADANIA PUBLICZNEGO	OBSZAR DZIAŁANIA	ORGANIZACJA POZARZĄDOWA	LICZBA BENEFICJENTÓW	OKRES REALIZACJI
ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ KOBIET PO PORODZIE PN. „AKTYWNA MAMA"	Ochrona i promocja zdrowia, podniesienie świadomości zdrowotnej społeczeństwa	Stowarzyszenie „PROGRESS" Oddział w Stargardzie	21 kobiet do 2 lat po porodzie – mieszkanki Powiatu Stargardzkiego	11.04.-20.12.2016 r.
„SZKOŁA DLA RODZICÓW" – WARSZTATY TRENINGOWE DLA RODZICÓW DZIECI Z ZESPOŁEM DEFICYTU RÓWNOWAGI I NADPOBUDLIWOŚCI PSYCHORUCHOWEJ ADHD	Ochrona i promocja zdrowia, wspieranie zdrowia fizycznego i psychospołecznego dzieci i młodzieży	Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA"	12 rodziców dzieci z zespołem deficytu równowagi i nadpobudliwości psychoruchowej ADHD – mieszkańcy Powiatu	09.05.-05.08.2016 r.
„SZKOŁA DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI" – WARSZTATY TRENINGOWE DLA RODZICÓW ORAZ NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW DZIECI Z ZESPOŁEM DEFICYTU RÓWNOWAGI I NADPOBUDLIWOŚCI PSYCHORUCHOWEJ ADHD	Ochrona i promocja zdrowia, wspieranie zdrowia fizycznego i psychospołecznego dzieci i młodzieży	Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA"	12 rodziców, nauczycieli i wychowawców dzieci z zespołem deficytu równowagi i nadpobudliwości psychoruchowej ADHD – mieszkańcy Powiatu	01.10.-15.12.2016 r.
ZWIĘKSZENIE WIEDZY I ŚWIADOMOŚCI O SZKODLIWOŚCI SPOŻYWANIA ALKOHOLU	Promocja zdrowia. Edukacja zdrowotna, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych	Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA"	730 uczniów i 25 rodziców uczniów szkół ponadpodstawowych – ZS Nr 1 i ZS Nr 2	01.04.-31.05.2016 r. 01.06.-31.12.217 r.
WARSZTATY EDUKACYJNE DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW DZIECI Z ZABURZENIAMI PSYCHORUCHOWYMI, ADHD U DZIECI	Wspieranie zdrowia psychicznego	Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA"	12 nauczycieli i rodziców dzieci z zaburzeniami psychoruchowymi, ADHD-mieszkańcy Powiatu	06.07.-31.12.2017 r.
WARSZTATY EDUKACYJNE DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW DZIECI Z ZABURZENIAMI ROZWOJOWYMI, AUTYZMEM U DZIECI	Wspieranie zdrowia psychicznego	Stowarzyszenie „Tęczowy Dialog"	20 rodziców, nauczycieli i wychowawców dzieci z zaburzeniami rozwojowymi, autyzmem – mieszkańcy Powiatu	06.07.-31.12.2017 r.

ZAJĘCIA TERAPEUTYCZNE DLA DZIECI Z ZABURZENIAMI ROZWOJU – DOGOTERAPIA	Wspieranie zdrowia psychicznego	Stowarzyszenie „Tęczowy Dialog"	40 dzieci z zaburzeniami rozwojowymi	06.07.-31.12.2017 r.
WARSZTATY AKTYWNOŚCI DLA OSÓB PO 60 ROKU ŻYCIA	Promocja zdrowia	Stowarzyszenie „Edukacja-Zdrowie-Aktywność"	24 osoby po 60 roku życia – mieszkańcy Powiatu Stargardzkiego	10.04.-31.12.2018 r.
INTEGRACJA ZMYSŁOWA DLA DZIECI Z ZABURZENIAMI ROZWOJOWYMI	Wspieranie zdrowia psychicznego	Stowarzyszenie „Tęczowy Dialog"	24 dzieci z zaburzeniami rozwojowymi z terenu Powiatu Stargardzkiego	06.04.-31.12.2018 r.
PROMOWANIE ORAZ POPULARYZACJA ZDROWEGO ZBYTU ŻYCIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ	Promocja zdrowia	Klub Piłkarski „Błękitni"	225 osób – dzieci i młodzież z terenu Powiatu Stargardzkiego	16.07.-31.12.2018 r.

Źródło: Dane Biura Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Stargardzie

W obszarze systemu ochrony zdrowia, będącego jednym z warunków realizacji satysfakcjonującego poziomu jakości życia obywateli, w powiecie stargardzkim należałoby intensyfikować działania w odniesieniu do profilaktyki i promocji zdrowia związanych ze stylem życia wśród różnych grup populacji (dzieci, młodzież, dorośli, osoby starsze, osoby niepełnosprawne). Istotne wydaje się również dostosowywanie świadczeń opieki zdrowotnej, do potrzeb starzejącej się lokalnej społeczności, co jest ogromnym wyzwaniem na przyszłość dla lokalnych władz.

1.7. Charakterystyka infrastruktury edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej

W 2017 r. w Polsce przeprowadzono reformę systemu oświaty. Nowe uregulowania prawne nałożyły na samorządy obowiązek, aby od 31 marca 2017 r. przyjęły uchwały dotyczące nowej sieci szkół obejmującej docelowo następujące szkoły: wydłużoną o dwa lata szkołę podstawową, wygaszane gimnazja, wydłużone o rok liceum ogólnokształcące oraz inne typy szkół ponadpodstawowych. Aktualna struktura oświaty obowiązująca w Polsce obejmuje wychowanie przedszkolne, ośmioletnią szkołę podstawową, czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła pierwszego stopnia, dwuletnia branżowa szkoła drugiego stopnia, trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, dwuipółletnia szkoła policealna. Powiat stargardzki dysponuje rozbudowaną infrastrukturą wychowania przedszkolnego, edukacyjną na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, co prezentują poniższe tabele.

Tabela 17. Infrastruktura wychowania przedszkolnego i edukacyjna – przedszkola i szkoły podstawowe na terenie powiatu stargardzkiego w roku szkolnym 2019/2020 (stan na miesiąc wrzesień 2019 r.)

TYP PLACÓWKI	ROK SZKOLNY 2019/2020 – STAN NA MIESIĄC WRZESIEŃ 2019 R.			
	PLACÓWKI PUBLICZNE		PLACÓWKI NIEPUBLICZNE	
	LICZBA PLACÓWEK	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA PLACÓWEK	LICZBA UCZNIÓW
PRZEDSZKOLA	12	1895	25	1255
PUNKTY PRZEDSZKOLNE	4	88	1	15
ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH	38	733	1	26
SZKOŁY PODSTAWOWE	31	9 008	3	127
SZKOŁY PODSTAWOWE SPECJALNE	1	142	1	112

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego, Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Stargardzie

Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, że w odniesieniu do infrastruktury wychowania przedszkolnego więcej miejsc w przedszkolach, punktach przedszkolnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych jest zapewnionych w placówkach publicznych.

Tabela 18. Infrastruktura edukacji ponadpodstawowej na terenie powiatu stargardzkiego w roku szkolnym 2019/2020 (stan na miesiąc wrzesień 2019 r.)

TYP PLACÓWKI	ROK SZKOLNY 2019/2020 – STAN NA MIESIĄC WRZESIEŃ 2019 R.			
	PLACÓWKI PUBLICZNE		PLACÓWKI NIEPUBLICZNE	
	LICZBA PLACÓWEK	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA PLACÓWEK	LICZBA UCZNIÓW
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	2	1 341	7	693
TECHNIKUM ZAWODOWE	4	2 151	4	157
SZKOŁY BRANŻOWE I STOPNIA	5	617	1	72
SZKOŁA POLICEALNA	0	0	7	301
SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY	1	18	0	0

Źródło: Dane Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Stargardzie

Do infrastruktury wychowawczej i edukacyjnej w powiecie stargardzkim zalicza się również funkcjonowanie na terenie Miasta Stargard, takich placówek jak Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. W. Lutosławskiego w Stargardzie, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii oraz cztery poradnie psychologiczno-pedagogiczne: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (placówka publiczna), Specjalistyczna Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „ASK", Specjalistyczna Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Logopedyczna oraz Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Pod Parasolem". Ponadto infrastrukturę edukacyjną tworzą placówki na poziomie szkolnictwa wyższego, tj. dwie niepubliczne szkoły wyższe: Stargardzka Szkoła Wyższa Stargardinum z Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych oraz Zachodniopomorska Szkoła Biznesu Wydział Przedsiębiorczości – Filia w Stargardzie. Infrastruktura edukacyjna w powiecie stargardzkim tworzy również zaplecze sportowe dla uczniów – szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne, hale sportowe, boiska, place zabaw, siłownie, korty tenisowe oraz baseny.

W obszarze edukacji i wychowania powiat stargardzki, oprócz wyżej wymienionych szkół i placówek, dysponuje Bursą Szkolną, Centrum Kształcenia Zawodowego oraz Powiatowym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, co zdecydowanie wzbogaca zasoby samorządu powiatowego w omawianej dziedzinie.

Placówki oświatowe prowadzą liczne działania w zakresie kształtowania i propagowania postaw prospołecznych, rozwijając liczne kompetencje twarde i miękkie. Polityka edukacyjna stanowi ważny element polityki społecznej, gdyż do jej nadrzędnych celów należy wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, stwarzania warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień. Skuteczna edukacja jest podstawowym narzędziem przyczyniającym się w wymiarze globalnym do rozwoju ekonomicznego oraz rozwoju kapitału ludzkiego.

1.8. Charakterystyka infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

W powiecie stargardzkim funkcjonuje 69 stowarzyszeń sportowych oraz 25 uczniowskich klubów sportowych, do których należą dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe lokalnej społeczności. W ramach tychże formacji można uczestniczyć w zajęciach z różnych dyscyplin sportowych, takich jak tenis stołowy, piłka nożna, tenis, lekkoatletyka, karate, zapaśnictwo, piłka ręczna, piłka siatkowa, unihokej, kolarstwo, koszykówka oraz pływanie.

Infrastrukturę sportową i rekreacyjną na terenie Miasta Stargard tworzy również Ośrodek Sportu i Rekreacji w Stargardzie, który świadczy usługi w zakresie sportu, rekreacji, turystyki i wypoczynku. Placówka w swojej ofercie zapewnia mieszkańcom możliwość korzystania z różnych form wypoczynku i rekreacji. Ponadto OSiR udostępniania obiekty sportowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. Należy nadmienić, iż obecnie trwa modernizacja Ośrodka. Przetarg na przebudowę wygrała firma Erbud z Warszawy. Inwestycja ma kosztować 38 mln złotych. Pływalnia OSiR ma zostać oddana do użytku mieszkańców powiatu stargardzkiego w miesiącu czerwcu 2021 r.

Niezmiernie istotne z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie stargardzkim jest promowanie aktywności fizycznej i rozwoju sportu, gdyż jest to szansa do reintegracji lokalnej społeczności. Promowanie i utrwalanie wśród społeczeństwa wzorców aktywnego trybu życia wpływa na podnoszenie jakości ich życia. Co więcej, promocja sportu staje się platformą integrującą ludzi w innych dziedzinach, takich jak kultura, edukacja, rekreacja i turystyka.

1.9. Charakterystyka infrastruktury kulturalnej

Infrastruktura kulturalna powiatu stargardzkiego jest szeroko rozbudowaną siecią, na którą składają się liczne instytucje kultury, obiekty, organizacje pozarządowe zajmujące się upowszechnianiem kultury poprzez podejmowanie rozmaitych przedsięwzięć i inicjatyw o zasięgu lokalnym. Zasoby kulturalne powiatu stargardzkiego tworzą liczne zabytki ruchome, nieruchome, archeologiczne oraz muzealne. Jednostkami zajmującymi się działalnością w tym obszarze są: Gminny Dom Kultury w Suchaniu, Gminne Centrum Integracji Społecznej i Profilaktyki w Dolicach, Gminne Centrum Kultury w Starej Dąbrowie, Gminny Ośrodek Kultury w Kobylance, Ińskie Centrum Kultury w Ińsku. Na terenie Miasta Stargardu ośrodkami działalności kulturalnej są: Muzeum Archeologiczno-Historyczne, Książnica Stargardzka, Stargardzkie Centrum Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury.

W powiecie stargardzkim aktywność kulturalną uzupełnia funkcjonowanie publicznych bibliotek: Biblioteka Publiczna Gminy Stargard, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Chociwlu, Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzanach, Gminna Biblioteka Publiczna w Dolicach, Biblioteka Szkolno-Publiczna w Ińsku, Gminna Biblioteka Publiczna w Kobylance Biblioteka Publiczna w Marianowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie.

Władze lokalne wspierają liczne imprezy o profilu kulturalnym, które skoncentrowane są na promowaniu dorobku dziedzictwa narodowego oraz wartości artystycznych. Powiat stargardzki, prowadząc skuteczną politykę kulturalną, umożliwia lokalnej społeczności korzystanie z zasobów infrastruktury kulturalnej, aktywizując ją jednocześnie w kontekście obywatelskim. Ekspresja pojedynczych osób, ich przedsiębiorczość i kreatywność oddziałuje na rozwój całej lokalnej społeczności. Do imprez współfinansowanych przez powiat stargardzki należą m.in.: Kaziuki Wileńskie, Powiatowe Konfrontacje Taneczne, Ińskie Lato Filmowe, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gospel Stargard Gospel Days, Koncert Pieśni Paraliturgicznej, Zachodniopomorski Festiwal Kolęd, Pastorałek i Piosenek Bożonarodzeniowych, Jesienny Jarmark Wsi Zachodniopomorskiej „Złota Dynia", Koncert Kolęd Wschodniosłowiańskich oraz Jesienny Jazz.

Wykres 2. Liczba imprez zorganizowanych w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

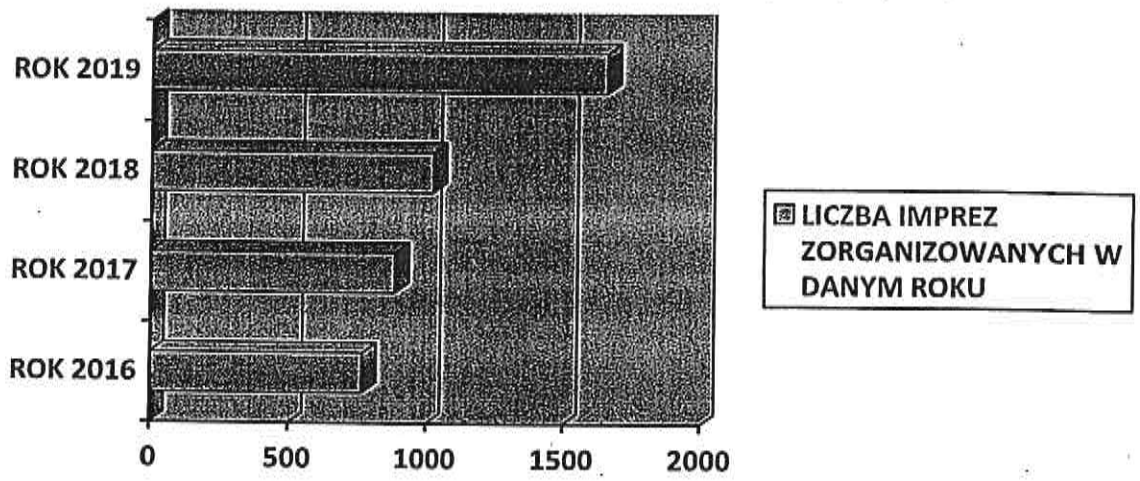

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższy wykres wskazuje, że liczba imprez kulturalnych organizowanych w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019 stale rosła – w 2019 r. wyniosła 1659, co oznacza, że wzrosła o 893 w porównaniu do 2016 r.

Działalność i aktywność kulturalna, będąca jednym z wymiarów polityki społecznej, jest ciągle rozwijana przez lokalne władze, co stwarza warunki do dalszych pozytywnych zmian w kontekście wzrostu kapitału społecznego.

1.10. Infrastruktura, transport, komunikacja

Układ drogowy powiatu stargardzkiego tworzą: drogi krajowe o łącznej długości w powiecie 84,3 km, drogi wojewódzkie o łącznej długości w powiecie 83,3 km, drogi powiatowe o łącznej długości 595,749 km oraz drogi gminne o łącznej długości 518 km. Lokalizacja powiatu stargardzkiego powoduje, że jest on elementem ważnego szlaku komunikacyjnego, na jego terenie znajdują się znaczące szlaki międzynarodowej i krajowej komunikacji drogowej oraz kolejowej. W odniesieniu do transportu krajowego częściowo przez powiat stargardzki przebiega droga krajowa nr 10 (S10) Szczecin-Płońsk (posiadająca status drogi ekspresowej) oraz droga krajowa nr 20 Stargard-Gdynia. W skład drogi ekspresowej S10 wchodzi obwodnica obejmująca trzy węzły: Stargard Zachód, Stargard Centrum, Stargard Wschód. Natomiast w transporcie kolejowym istotna jest trasa E-59 Poznań-Szczecin oraz połączenie Stargard Gdańsk.

W celu podnoszenia warunków i standardów w odniesieniu do infrastruktury drogowej powiat stargardzki ponosi wydatki (majątkowe i inwestycyjne) związane z remontami dróg, utrzymaniem ich parametrów technicznych oraz utrzymanie i ochronę – ma to zapewnić bezpośrednie bezpieczeństwo uczestnikom ruchu drogowego.

Tabela 19. Bieżące i inwestycyjne nakłady finansowe powiatu stargardzkiego w sferze drogowej w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
BIEŻĄCE NAKŁADY FINANSOWE	3 164 567,73 zł	3 329 083,13 zł	2 705 774,94 zł	2 377 260,53 zł
INWESTYCYJNE NAKŁĄDY FINANSOWE	2 703 855,43 zł	10 598 039,67 zł	15 103 246,07 zł	12 824 550,28 zł

Źródło: na podstawie Raportu o stanie powiatu stargardzkiego za 2018 r. oraz 2019 r.

Transport i komunikację na terenie powiatu stargardzkiego tworzy również 8 przewoźników, którzy realizują usługi w zakresie przewozu osób. Funkcjonują oni na podstawie zezwoleń, których organem właściwym do wydania jest Starosta Stargardzki. Miejski Zakład Komunikacji w Stargardzie wykonuje zadania z zakresu przewozu regularnego w ramach lokalnego transportu zbiorowego w komunikacji miejskiej na terenie Miasta Stargardu i wybranych gmin na podstawie porozumień międzygminnych. MZK obsługuje obecnie 19 linii dziennych.

Od dnia 1 lutego 2019 r. na terenie Miasta Stargardu funkcjonuje Zintegrowane Centrum Przesiadkowe im. S. Pajora, które scala w jednym miejscu trasy przejazdów wielu przewoźników realizujących swoje usługi na obszarze powiatu stargardzkiego i nie tylko. Składa się ono z czterech peronów dla MZK, które umożliwiają obsługę 8 autobusów i czterech peronów – jeden dla autobusów dalekobieżnych i trzech dla busów. W skład kompleksu wchodzi również budynek socjalny z dwiema kasami biletowymi. Ta inwestycja znacznie polepszyła zasoby transportowe i komunikacyjne powiatu stargardzkiego, zwiększając tym samym jego atrakcyjność.

Ważne dla powiatu stargardzkiego z punktu widzenia omawianego obszaru jest lotnisko obsługujące krajowy i międzynarodowy ruch pasażerski, który znajduje się 40 km od Miasta Stargardu, tj. Port Lotniczy Szczecin Goleniów im. NSZZ Solidarność. W powiecie stargardzkim funkcjonuje 7 tras rowerowych, co zwiększa jego atrakcyjność jako regionu zarówno dla lokalnej społeczności, jak i turystów. Dzięki powiększającej się sieci tras rowerowych rower staje się popularnym środkiem transportu w codziennych dojazdach

miejskich. W ten sposób propaguje się ekologiczny i zdrowy styl życia wśród społeczeństwa, co przynosi niewymierne korzyści w kontekście globalnym.

Za właściwy kierunek realizacji polityki społecznej w odniesieniu do transportu publicznego należy uznać to, że lokalne władze inicjują i realizują przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności infrastruktury transportowej i komunikacyjnej powiatu stargardzkiego. Niestety niewystarczające są nadal środki finansowe na remonty i przebudowy dróg i infrastruktury drogowej w powiecie stargardzkim.

1.11. Charakterystyka bezpieczeństwa publicznego

Bezpieczeństwo publiczne stanowi jedną z najwyższych wartości społecznych warunkujących bezpieczeństwo życia, zdrowia oraz mienia każdego obywatela. Jest to również stan ogólnoprawny w społeczeństwie umożliwiający jego sprawne funkcjonowanie. To podmioty administracji państwowej oraz samorządowej są odpowiedzialne za kreowanie skutecznej polityki bezpieczeństwa publicznego, w tym zarządzania sytuacjami kryzysowymi. Na poziomie powiatu to Starostwo wraz ze służbami mu podległymi tworzy całościowy system bezpieczeństwa. Na terenie powiatu stargardzkiego są to: Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Powiatowy Inspektor Sanitarny oraz Powiatowy Lekarz Weterynarii. Istotnym elementem tworzącym sieć bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu stargardzkiego jest Powiatowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, będąca organem doradczym Starosty. W skład struktury organizacyjnej Komendy Powiatowej Policji – jako instytucji zapewniającej bezpieczeństwo i porządek mieszkańcom lokalnej społeczności – wchodzą: Wydział Prewencji, Wydział Kryminalny, Wydział Ruchu Drogowego, Wydział do walki z Korupcją i Przestępczością oraz Posterunki Policji, tj. PP Chociwel, PP Dobrzany, PP Dolice, PP Ińsko, PP Suchań.

Dokonując analizy danych w ujęciu czteroletnim należy stwierdzić, że najwięcej interwencji policji na terenie powiatu stargardzkiego odnotowano w 2017 r. – 10 962 interwencji, natomiast najmniej w 2016 r. – 10 258 interwencji. W odniesieniu do liczby zakładanych „Niebieskich Kart" należy stwierdzić, iż najwięcej założono ich w 2017 r. – 300, co przedstawia tabela nr 20.

Tabela 20. Liczba interwencji Policji w latach 2016-2019

NAZWA GMINY	LICZBA INTERWENCJI			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
CHOCIWEL	420	407	628	524
DOBRZANY	404	405	359	392
DOLICE	688	626	661	819
GMINA STARGARD	954	973	836	895
IŃSKO	406	911	552	401
KOBYLANKA	372	347	325	370
MARIANOWO	280	250	281	233
MIASTO STARGARD	5 931	6 121	5 758	6 020
STARA DĄBROWA	322	303	430	345
SUCHAŃ	481	619	763	725
RAZEM	10 258	10 962	10 593	10 724

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

Tabela 21. Liczba założonych przez Policję „Niebieskich Kart" w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

NAZWA GMINY	LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
CHOCIWEL	9	18	21	9
DOBRZANY	10	25	15	14
DOLICE	12	18	10	12
GMINA STARGARD	46	61	37	38
IŃSKO	15	12	19	11
KOBYLANKA	9	9	9	12
MARIANOWO	9	5	0	0
MIASTO STARGARD	114	135	136	156
STARA DĄBROWA	12	11	7	9
SUCHAŃ	6	6	6	7
RAZEM	242	300	260	268

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

Jeżeli chodzi o liczbę wypadków drogowych w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019 to utrzymuje się ona na podobnym poziomie. W 2019 r. odnotowano 61 wypadków drogowych. Co do liczby ofiar wypadków drogowych to w 2019 r. spadła ona o 39,5% w porównaniu do 2016 r., co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 22. Liczba wypadków drogowych w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

NAZWA GMINY	LATA							
	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018		ROK 2019	
	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR
CHOCIWEL	6	1	4	1	5	0	8	1
DOBRZANY	4	0	3	1	0	0	1	2
DOLICE	3	1	5	2	2	1	3	1
GMINA STARGARD	7	4	7	1	19	4	9	0
IŃSKO	2	1	4	1	1	0	0	0
KOBYLANKA	6	1	6	0	7	1	5	0
MARIANOWO	2	1	1	0	2	0	4	1
MIASTO STARGARD	28	2	23	3	27	1	18	0
STARA DĄBROWA	5	1	2	0	1	0	2	1
SUCHAŃ	5	1	3	0	4	2	11	2
RAZEM	68	13	58	9	68	9	61	8

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

Infrastruktura ochrony przeciwpożarowej w powiecie stargardzkim opiera się na strukturach Państwowej Straży Pożarnej. i Ochotniczych Strażach Pożarnych zaliczanych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz Ochotniczych Strażach Pożarnych, które nie wchodzą w ww. system i mają za zadanie chronić obszar poszczególnych gmin. Spośród ww. jednostek wyróżniamy: jednostkę Państwowej Straży Pożarnej – Komenda Powiatowa wraz z jednostką ratowniczo-gaśniczą, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej działające operacyjnie i posiadające wpis do KRS: 14 podmiotów włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w tym 13 jednostek OSP oraz 1 jednostka Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej; 15 jednostek OSP spoza krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, które posiadają samochody pożarnicze oraz 5 jednostek OPS, które nie posiadają samochodów pożarniczych.

Tabela 23. Liczba interwencji ratowniczych Straży Pożarnej w powiecie stargardzkim w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA INTERWENCJI RATOWNICZYCH	19 289	19 745	23 100	22 734

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie

W skład struktury organizacyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stargardzie wchodzą: Oddział Nadzoru Sanitarnego, w tym Sekcja Higieny Pracy, Sekcja Żywienia, Żywności i Przedmiotów Użytku, Sekcja Epidemiologii, Sekcja Higieny Komunalnej, sekcja Pobierania Próbek, Stanowisko ds. Higieny Dzieci i Młodzieży, Stanowisko ds. Nadzoru Zapobiegawczego; Oddział Ekonomiczno-Administracyjny; Samodzielne Stanowisko ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia; Samodzielne Stanowisko Pracy Głównego księgowego; Samodzielne Stanowisko Pracy Głównego Specjalisty ds. Jakości; Samodzielne Stanowisko Pracy Radcy Prawnego.

W 2019 r. w Inspekcji Weterynaryjnej w Stargardzie zatrudnionych było 18 osób, z czego 16 osób w ramach Korpusu Służby Cywilnej oraz 2 osoby poza nim (sekretarka, pracownik gospodarczy).

Jeżeli chodzi o tworzenie systemu bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie stargardzkim to ważnym podmiotem, który go współtworzy jest Straż Miejska funkcjonująca na terenie Miasta Stargardu. Strukturę organizacyjną Straży Miejskiej w Stargardzie tworzą m. in. Dyżurni Referatu Prewencji oraz Patrole Referatu Prewencji. Jednostka działa w 8 rejonach Miasta Stargardu.

Tabela 24. Liczba interwencji Straży Miejskiej na terenie Miasta Stargardu w latach 2016-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA INTERWENCJI	6 209	7 680	7 681	7 518

Źródło: Dane Straży Miejskiej w Stargardzie

W latach 2016-2019 na terenie Miasta Stargardu wzrastała liczba interwencji Straży Miejskiej. W 2019 r. wzrosła o 139 w porównaniu do 2016 r. i wyniosła 7 518.

Budowanie zintegrowanego systemu bezpieczeństwa publicznego na poziomie powiatu wymaga od podmiotów go tworzących ścisłej i skoordynowanej współpracy. Nadrzędnym celem strategicznym w ww. obszarze powinno być przeciwdziałanie wszelkim negatywnym zjawiskom występującym wśród mieszkańców powiatu stargardzkiego. Jest to możliwe poprzez pogłębianie współpracy i partnerstwa pomiędzy instytucjami społecznymi a instytucjami i służbami z obszaru bezpieczeństwa publicznego. Przykładem dobrych praktyk w powiecie stargardzkim jest realizowanie takich akcji profilaktyczno-edukacyjnych, jak „Bezpieczny senior", „Kręci mnie bezpieczeństwo", „Bezpieczny powiat", „Otwarte Strażnice", „Trzeźwy poranek" czy „Jesteśmy widoczni". Warto podkreślić, że władze powiatu stargardzkiego wspierają finansowo Komendę Powiatową Policji oraz Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, dzięki czemu ww. służby mogły zakupić nowy sprzęt. W latach 2017-2019 przekazano z budżetu powiatu środki finansowe w wysokości 220 007,02 zł.

1.12. Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Pomoc społeczna stanowi ważny i stały element wsparcia społecznego i systemu społeczno-gospodarczego, który ma być gwarantem wewnętrznej równowagi państwa. W swym podstawowym założeniu zakłada ona pomoc osobom, rodzinom i grupom w przezwyciężaniu istniejących trudności i problemów w różnych obszarach życia, które nie są w stanie tego osiągnąć przy wykorzystaniu własnych zasobów, środków czy uprawnień. Niezmiernie ważnym zadaniem pomocy społecznej jest również pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych rodzinom i jej członkom oraz umożliwienie egzystowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Co więcej, instrumenty pomocy społecznej powinny aktywizować te osoby, by umożliwiać im ostatecznie zawodowe, ekonomiczne i społeczne usamodzielnianie się. Obecnie praca socjalna skupia się na aspekcie rozwojowym rozumianym z jednej strony jako praca nad własnym warsztatem zawodowym

i ciągłym podnoszeniu swoich kwalifikacji, z drugiej strony jako podejmowanie wielowymiarowych działań w odniesieniu do klienta pomocy społecznej. W efekcie umożliwia to odpowiednie diagnozowanie środowiska oraz wdrażanie działań naprawczych. W myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – pomoc społeczna na poziomie powiatu realizowana jest przez miejski, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centrum pomocy rodzinie. Instytucje publiczne oraz jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu stargardzkiego obrazują poniższe mapki.

Mapa 1. Gmina Dolice

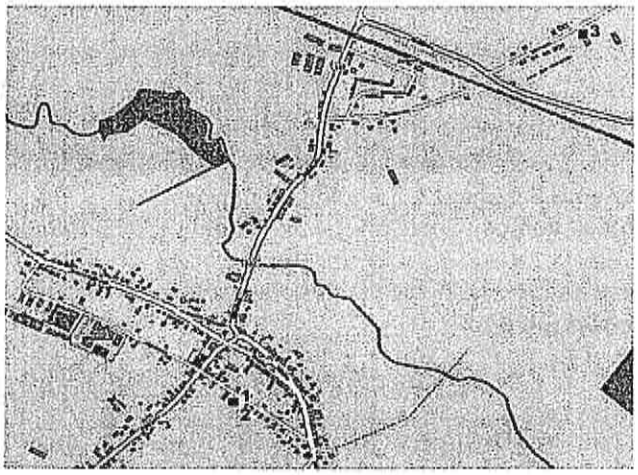

1. Urząd Gminy – ul. Ogrodowa 16, 73-115 Dolice,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Ogrodowa 16, 73-115 Dolice,
3. Dom Pomocy Społecznej – ul. Wiśniowa 12, 73-115 Dolice.

Mapa 2. Gmina Suchań

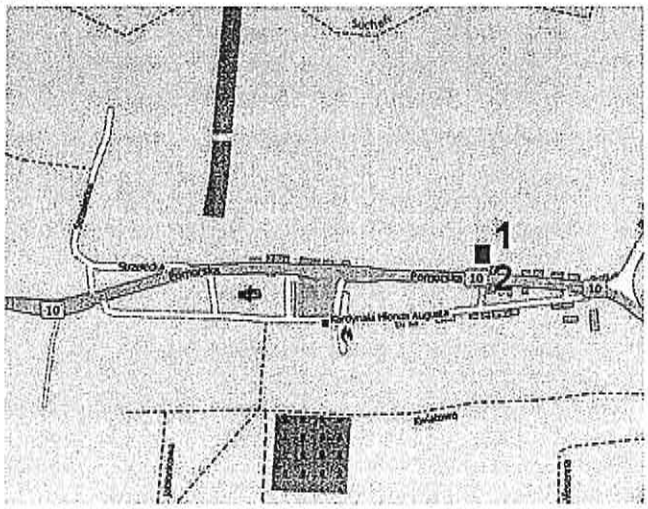

1. Urząd Miejski – ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań.

Mapa 3. Gmina Kobylanka

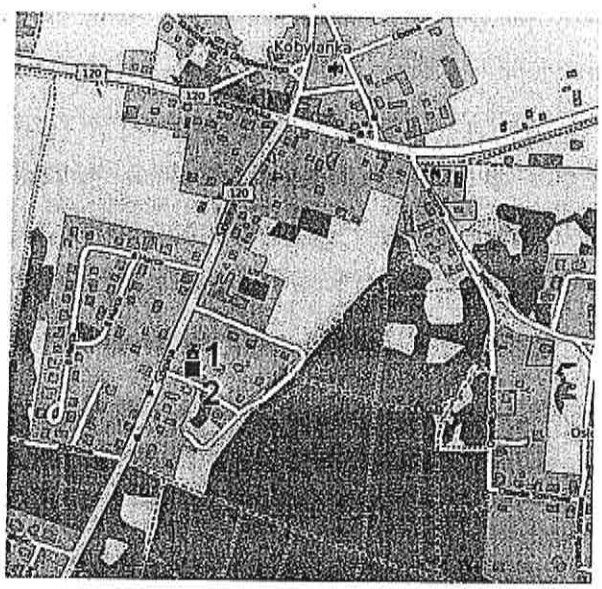

1. Urząd Gminy – ul. Szkolna 12, 73-108 Kobylanka,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Szkolna 12, 73-108 Kobylanka.

Mapa 4. Gmina Stargard

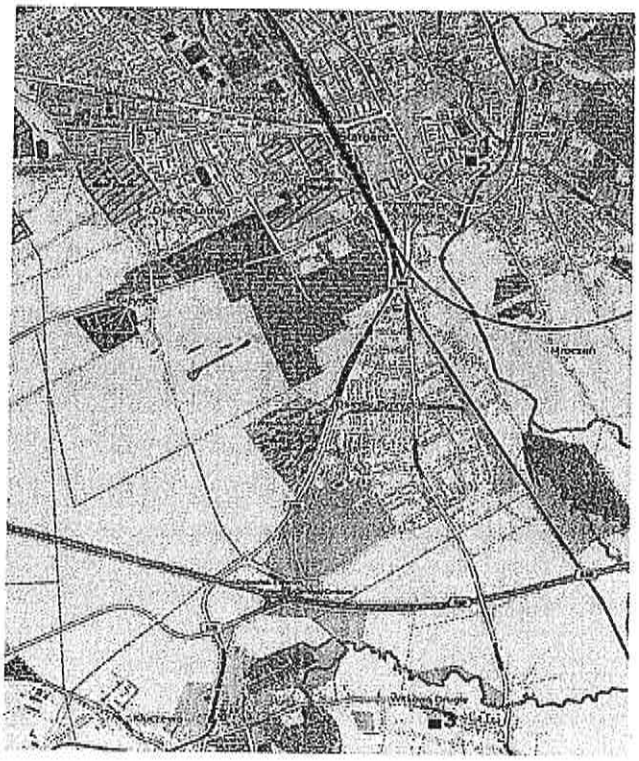

1. Urząd Gminy – ul. Rynek Staromiejski 5, 73-110 Stargard,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Rynek Staromiejski 5, 73-110 Stargard,
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 – ul. Ogrodowa 17 Witkowo Drugie, 73-102 Stargard.

Mapa 5. Gmina Stara Dąbrowa

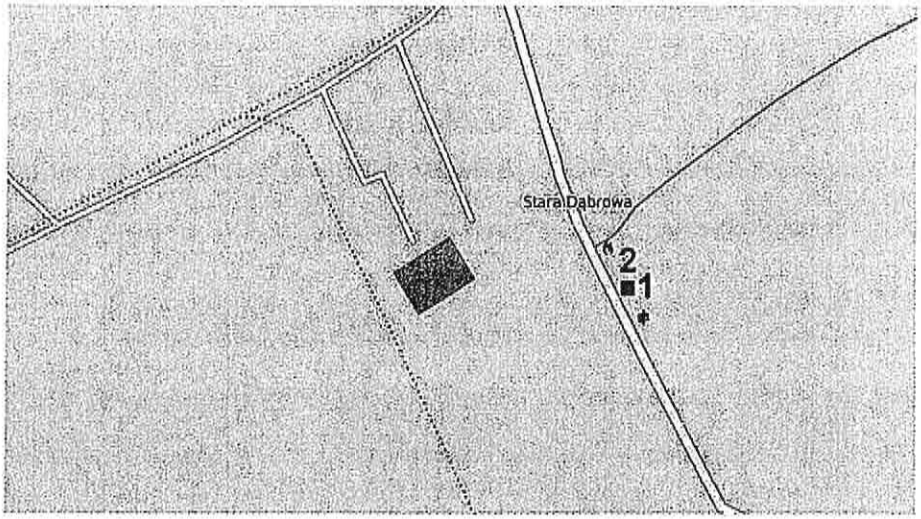

1. Urząd Gminy – Stara Dąbrowa 20, 73-112 Stara Dąbrowa,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Stara Dąbrowa 20, 73-112 Stara Dąbrowa.

Mapa 6. Gmina Marianowo

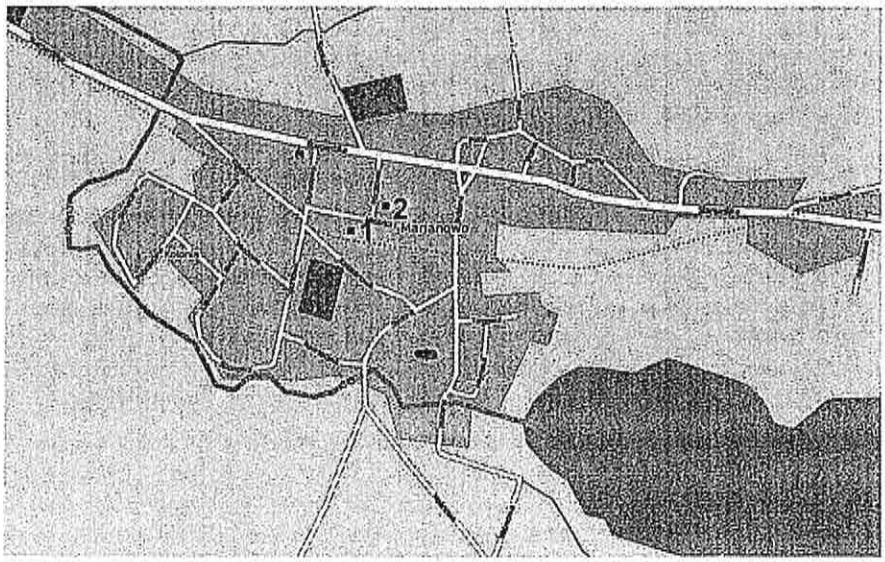

1. Urząd Gminy – ul. Mieszka I 1, 73-121 Marianowo,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Mieszka I 2, 73-121 Marianowo.

Mapa 7. Gmina Marianowo

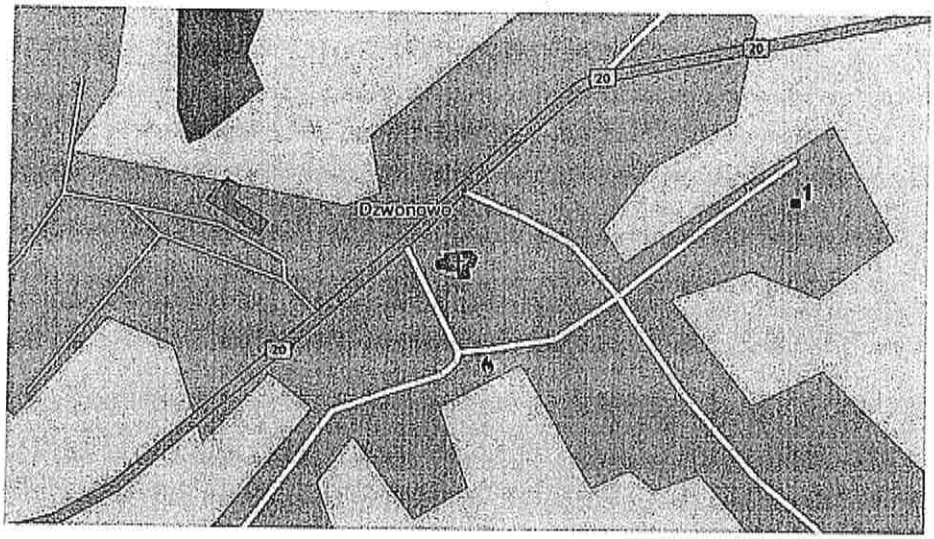

1. Warsztat Terapii Zajęciowej – Dzwonowo 62, 73-121 Marianowo.

Mapa 8. Gmina Chociwel

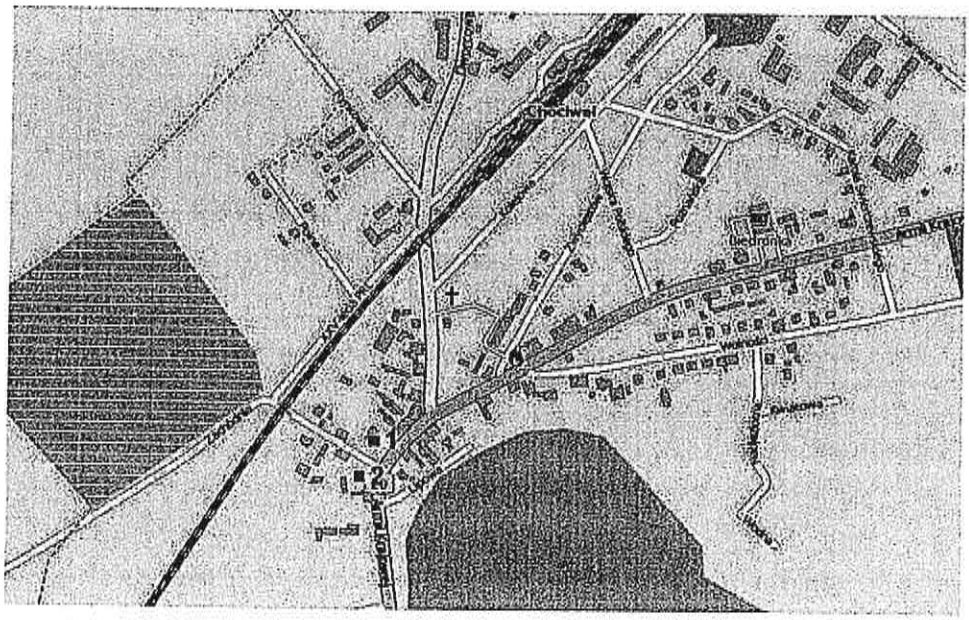

1. Urząd Miejski – ul. Armii Krajowej 52, 73-120 Chociwel,
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Armii Krajowej 50 73-120 Chociwel.

Mapa 9. Gmina Ińsko

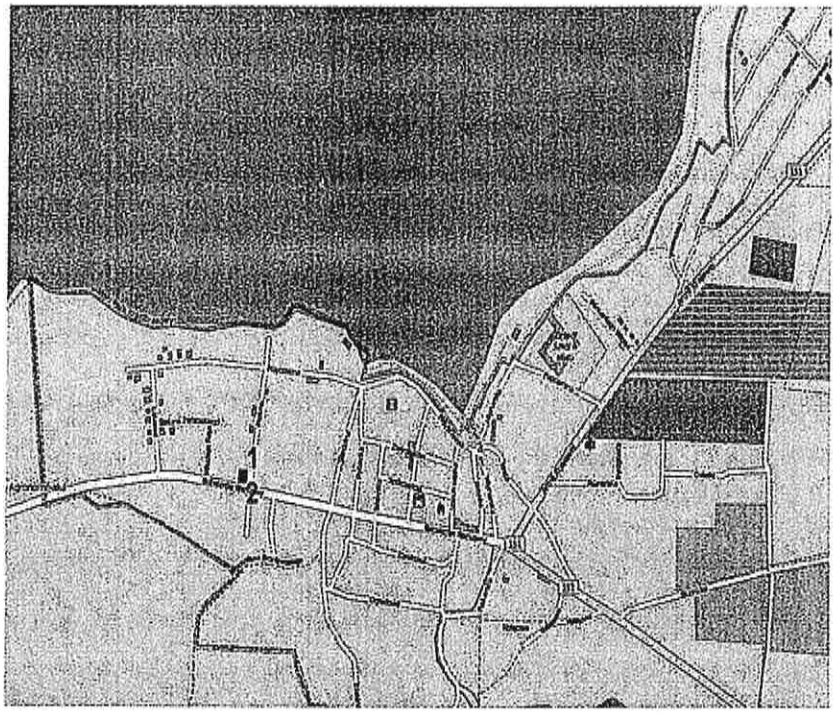

1. Urząd Gminy i Miasta – ul. Bohaterów Warszawy 38, 73-140 Ińsko,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Bohaterów Warszawy 38, 73-140 Ińsko.

Mapa 10. Gmina Dobrzany

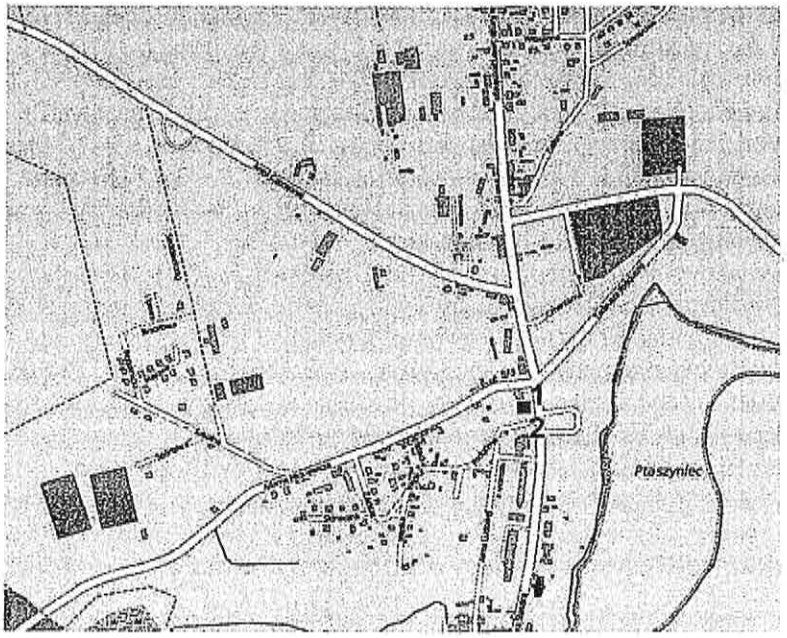

1. Urząd Miejski – ul. Staszica 1, 73-130 Dobrzany,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Staszica 1, 73-130 Dobrzany.

Mapa 11. Miasto Stargard

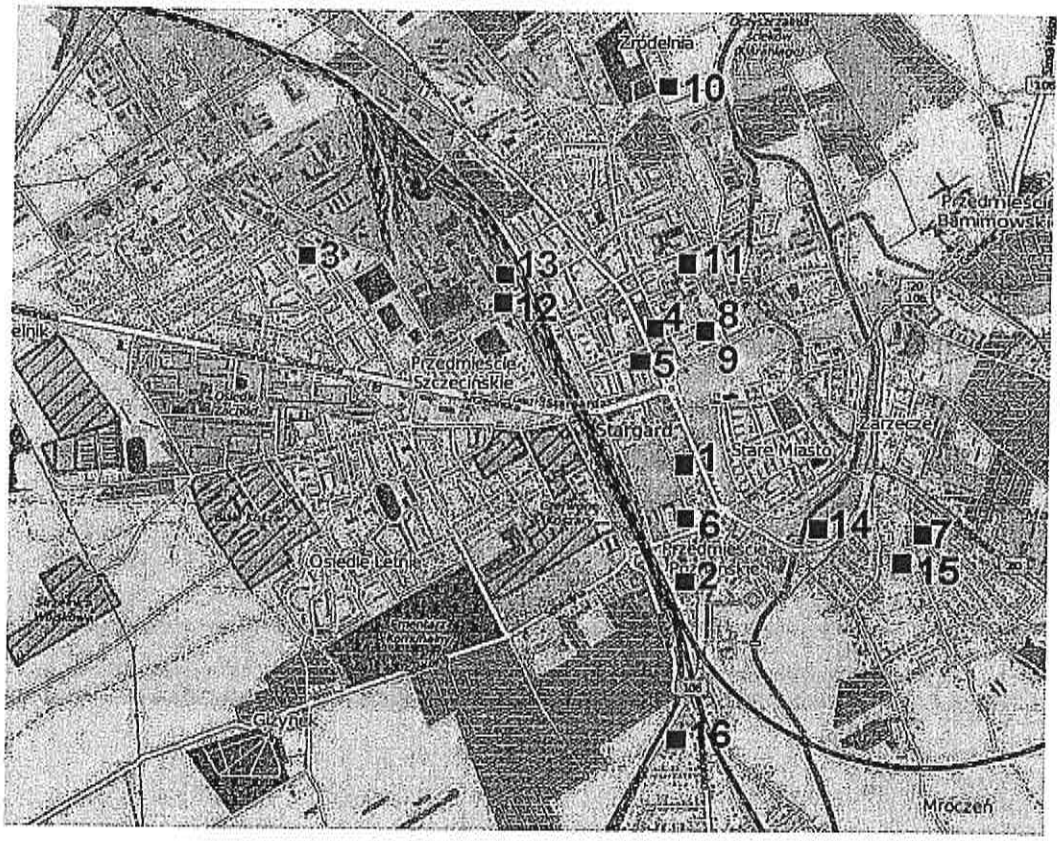

1. Urząd Miejski – ul. Czarnieckiego 17, 73-110,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Warszawska 9A, 73-110 Stargard,
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 – ul. Szymanowskiego 56/31, 73-110 Stargard,
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 – ul. Piłsudskiego 103/1-2-3, 73-110 Stargard,
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 – ul. Mickiewicza 1A/4, 73-110 Stargard,
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie – ul. Skarbowa 1, 73-110 Stargard.
7. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 6 – ul. Andersa 14, 73-110 Stargard,
8. Ośrodek Interwencji Kryzysowej – ul. Krasińskiego 19, 73-110 Stargard,
9. Centrum Socjalne Caritas – ul. Krasińskiego 19, 73-110 Stargard prowadzone przez Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej,
10. Środowiskowy Dom Samopomocy – ul. Brzozowa 26, 73-110 Stargard,
11. Środowiskowy Dom Samopomocy Typu AC – ul. Limanowskiego 24, 73-110 Stargard,
12. Powiatowy Urząd Pracy – ul. Pierwszej Brygady 35, 73-110 Stargard,
13. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna —Plac Majdanek 7, 73-110 Stargard,
14. Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Oddział Krajowego Towarzystwa Autyzmu – ul. J. Kochanowskiego 27, 73-110 Stargard,
15. Warsztat Terapii Zajęciowej – ul. Sikorskiego 16, 73-110 Stargard,
16. Zakład Aktywności Zawodowej „Centralna Kuchnia" – ul. Broniewskiego 2, 73-110 Stargard.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania przemocy.

Na sieć pomocy społecznej na terenie powiatu stargardzkiego składają się również:

- **Dom Pomocy Społecznej w Dolicach** przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych, dysponujący 60 miejscami.
- **Placówki opiekuńczo-wychowawcze** – 4 placówki funkcjonują na terenie Miasta Stargard, 1 w Witkowie Drugim przy ul. Ogrodowej 17. W palcówkach zabezpieczono 70 miejsc.
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej** zapewniają osobom niepełnosprawnym intelektualnie udział w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową. Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują dwa Warsztaty, tj. w Stargardzie dla 45 uczestników – prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Stargardzie oraz w Dzwonowie dla 40 uczestników – prowadzony przez Towarzystwo Rozwoju Gminy Marianowo.
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** dla mieszkańców powiatu stargardzkiego znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2019 r. zabezpieczono 3 miejsca, a prowadzenie Ośrodka w ramach zadania publicznego zostało powierzone organizacji pozarządowej Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie; jednostką organizacyjną bezpośrednio wykonującą ww. zadanie było Centrum Socjalne Caritas, mieszczące się przy ulicy Krasińskiego 19 w Stargardzie. Centrum Socjalne Caritas mieści się w dwóch budynkach położonych przy ul. Krasińskiego w Stargardzie, tj. w Domu Św. Jana Pawła II i w Ognisku Św. Brata Alberta, w których funkcjonują następujące jednostki: Gminny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Schronisko dla Kobiet (40 miejsc), Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy, Świetlica Socjoterapeutyczna, Jadłodajnia, Bezpieczny Pokój Przesłuchań, „Okno Życia", Magazyn Odzieży Używanej, Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn (44 miejsca), Ogrzewalnia, Łaźnia. Ponadto Centrum Socjalne Caritas ściśle współpracuje z Centrum Integracji Społecznej oraz realizuje pracę z bezdomnymi na ulicach Miasta Stargardu metodą streetworkingu, przy ścisłej współpracy ze służbami mundurowymi, wymiarem sprawiedliwości, służbą zdrowia, jednostkami pomocy społecznej na terenie całego powiatu stargardzkiego oraz z lokalną społecznością.

1.13. Charakterystyka organizacji pozarządowych

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się ciągły wzrost znaczenia organizacji pozarządowych (ang. *non-government organization*, skrót NGO) – zaliczanych do sektora niezależnego w świadczeniu usług społecznych oraz uczestnictwa w procesach politycznych. Dlatego też organizacje pozarządowe stanowią ważny element państwa demokratycznego oraz sieci systemu pomocy społecznej. Ich rola w odniesieniu do zwiększania integracji społecznej, realizacji zasady pomocniczości, dialogu społecznego czy demokracji uczestniczącej jest nieoceniona. Przez wspomniane usługi społeczne należy rozumieć m.in. świadczenia rzeczowe, finansowe, socjalne, medyczne, psychologiczne, edukacyjne, informacyjne czy szkoleniowe. Proces *fundraisingu* (z ang. *fund* – fundusz; *raising* – zbieranie) pozwala organizacjom pozarządowym pozyskiwać fundusze na rzecz danej organizacji czy przedsięwzięcia społecznego. Korzystają one z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak fundusze unijne, dotacje, darowizny czy odpis 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, co odciąża budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Na terenie powiatu stargardzkiego wpisanych do rejestrów i ewidencji jest łącznie 380 organizacji pozarządowych, z czego aktywnie działa około 200. Zakres działalności wielu z nich jest ważnym instrumentem w realizowaniu zadań w obszarze polityki społecznej. Ze względu na formę oraz podstawę rejestracji i działalności wyróżnić można: stowarzyszenia wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, stowarzyszenia zwykłe wpisane do ewidencji prowadzonej przez starostę stargardzkiego, fundacje, kluby sportowe, kluby uczniowskie. Poniższa tabela prezentuje rozkład liczbowy NGO ze względu na formę i podstawę rejestracji, nad którymi nadzór sprawuje starosta stargardzki.

Tabela 25. Organizacje pozarządowe z podziałem na formę oraz podstawę rejestracji i działalności funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego w 2019 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
STOWARZYSZENIA KRS	227
STOWARZYSZENIA ZWYKŁE	30
FUNDACJE	29
KLUBY SPORTOWE	72
UCZNIOWSKIE KLUBY SPORTOWE	22
RAZEM	380

Źródło: Dane Biura Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Stargardzie

W odniesieniu do organizacji pozarządowych i tworzenia skutecznej polityki społecznej zasadnym wydaje się kontynuowanie i dalszy rozwój współpracy i partnerstwa pomiędzy powiatem stargardzkim a III sektorem. Taka forma partnerstwa zwiększa siły społeczne w zakresie kształtowania warunków życia lokalnej społeczności, zaspakajania ich potrzeb oraz rozwiązywania problemów społecznych.

2. Diagnoza problemów społecznych w powiecie stargardzkim

Analiza danych dotyczących różnych obszarów szeroko rozumianej polityki społecznej oraz zasobów powiatu stargardzkiego dokonana w poprzednim rozdziale pozwoliła na dokonanie diagnozy problemów społecznych na poziomie instytucjonalnym, jak i wśród lokalnej społeczności. Identyfikacja trudności w obszarze polityki społecznej pozwala na skuteczniejsze, bezpośrednie bądź pośrednie, zaspokajanie potrzeb członków społeczeństwa, jak i poprawę jakości ich życia. Ponadto proces diagnostyczny umożliwia wypracowanie właściwych standardów współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami tworzącymi sieć pomocy społecznej. Dokonanie analizy posiadanych przez powiat stargardzkich zasobów instytucjonalnych, ludzkich i finansowych pozwala na projektowanie inicjatyw i działań, które w sposób skuteczny i efektywny potrafią odpowiadać na potrzeby mieszkańców oraz niwelować dalekosiężne skutki negatywnych zjawisk społecznych.

2.1. Wspieranie rodziny

Ustalono, iż w latach 2016-2017 najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia rodzinom ze strony ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego było ubóstwo, natomiast w latach 2018-2019 długa lub ciężka choroba członków rodziny. W 2019 r. rozkład procentowy powodów udzielania pomocy i wsparcia rodzinom ze strony ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego z uwzględnieniem tego wsparcia wyglądał następująco: ubóstwo – 24,7% klientów, bezrobocie – 14,1% klientów, długa lub ciężka choroba – 27,3% klientów, niepełnosprawność – 18,4% klientów, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 6,6% klientów, uzależnienia od substancji psychoaktywnych – 2,1% klientów, potrzeba ochrony macierzyństwa – 2,5% klientów, bezdomność – 2,9% klientów, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 0,7% klientów, zdarzenia losowe – 0,3% klientów, sieroctwo – 0,1% klientów oraz przemoc w rodzinie – 0,2% klientów.

Tabela 26. Powody udzielania pomocy i wsparcia rodzinom w latach 2016-2019 przez ośrodki pomocy społecznej

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN			
	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
UBÓSTWO	2 759	2 281	1 861	1 703
BEZROBOCIE	1 776	1 452	1 153	970
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	1 481	1 406	1 322	1 267
DŁUGA LUB CIĘŻKA CHOROBA	1 970	1 992	1 897	1 878
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	729	648	572	456
UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	244	220	167	144
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	286	281	247	171
BEZDOMNOŚĆ	229	222	205	202
TRUDNOSCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	52	50	43	50
ZDARZENIA LOSOWE	16	15	20	20
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE	0	143	0	1
SIEROCTWO	36	8	7	8
PRZEMOC W RODZINIE	34	30	26	16
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	1
RAZEM	9 612	8 748	7 520	6 887

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej

Obszary problemowe w zakresie wsparcia rodziny

- złożoność problemów, jakie dotykają rodziny: związane ze zdrowiem i sprawnością, ich funkcjonowaniem (trudności opiekuńczo-wychowawcze, przemoc), trudności socjalno-bytowe,
- brak motywacji ze strony rodzin do podejmowania działań i wykorzystywania dostępnych instrumentów ułatwiających pokonywanie występujących problemów ,
- niedostateczna liczba asystentów rodziny, co do skali problemów występujących wśród rodzin powiatu stargardzkiego,
- ograniczony dostęp do bezpłatnych zajęć edukacyjnych, sportowych i artystycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o niskim statusie ekonomicznym,
- występowanie zjawiska „wyuczonej bezradności",
- ograniczony dostęp do kompleksowego wsparcia dla rodzin wieloproblemowych,
- niewystarczająca dostępność do poradnictwa rodzinnego.

Rekomendacje

- zwiększanie liczby asystentów rodziny i rodzin objętych ich wsparciem,
- zwiększanie stopnia spójności systemów pomocowych (socjalnych, zdrowotnych, kulturalnych, edukacyjnych) funkcjonujących w obszarze rodziny, dzieci i młodzieży,
- zacieśnianie współpracy pomiędzy samorządem powiatowym a organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia rodziny,
- aktywizacja rodzin do korzystania z narzędzi wsparcia w formie niepieniężnej (spotkania ze specjalistami, korzystanie z warsztatów dla rodziców) w celu zwiększania ich umiejętności społecznych i opiekuńczo-wychowawczych,
- zwiększanie dostępności do poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i terapii rodzinnej,
- intensyfikacja działań edukacyjno-informacyjnych na temat możliwych form wsparcia, szczególnie w stosunku do osób, które nie mają wiedzy o przysługujących im możliwościach pomocy i uprawnieniach,
- dalsza realizacja projektów ze środków Unii Europejskiej i ministerialnych na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin,
- dalszy rozwój infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej,
- pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi tworzącymi system pomocy społecznej.

2.2. Piecza zastępcza

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej odbywa się na mocy postanowienia sądu. Piecza zastępcza jako forma sprawowania opieki i wychowania dziecka występuje co do zasady w dwóch formach – rodzinnej i instytucjonalnej. Do rodzinnej pieczy zastępczej zalicza się: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna, rodzinny dom dziecka, natomiast do instytucjonalnej: placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne i interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem jego potrzeb bytowych, emocjonalnych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Ponadto ma ona za zadanie przygotować wychowanków do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania życiowych trudności zgodnie z zasadami etyki. W wymiarze funkcjonowania społecznego piecza zastępcza ma umożliwić dziecku nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w myśl obowiązujących przepisów, piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe – dążyć do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Za realizację zadań związanych z pieczą zastępczą odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. W dokumencie wykorzystano dane z corocznych sprawozdań z działalności Centrum oraz ze sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania przez Powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, które każdego roku przekazywane są do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.